

"LIETUVA" SAVAITINIS LAIKRAŠTIS
Eina Pėnykiamis, Chicago, Ill.
Metinė Prenus...
Saviyntose V...
Kanaadoje ir M...
Visose kifose viefpatystėse
Prenus...
A. OLSZEWSKI
3252 So. Halsted St. CHICAGO, ILL.

LIETUVA

THE LITHUANIAN WEEKLY "LIETUVA"
Published Fridays at Chicago, Ill.
Yearly Subscription rates:
In United States...
To Canada and Mexico...
To all other Foreign Countries...
Advertising rates on application. Address
A. OLSZEWSKI, Pub.
3252 So. Halsted St., CHICAGO, ILL.

Entered as Second-Class matter July 13th, 1893, at the Post Office of Chicago, Illinois, under Act of March 3rd, 1879.

Metai XXIV

CHICAGO, ILL., PENKTADIENIS, LAPKRITIS (NOVEMBER) 5d., 1915 M.

No. 45

Didėji Karė.

Sujungta vokiečių ir austrų kariūnė nuo šiaurės lenda vis gilyn Serbijon, nes pasipriešinimui iš visų pusių ją užpuolusiems priešams ir permaži turi kareivų, o talkininkai nestengia ir laiką atsiusti užtenkančią pagalbą. Traukianti nuo Saloniki pagelbon serbams francūzų kariūnė tik laikinai gali bulgarus sulaukyti, nes jos yra permaži, o iš Francūzų jos atgabenti daugiau greitai negalima. Rūdi, serbams mėgina padėti Montenegro kariūnė, bet jos yra permaži, todėl ji mažai ir padėti gali.

Sujungta austro-vokiečių kariūnė jau nužengė iki Milano, 8 mylias nuo Tekatėk, naujosios serbų sostinės. Milanoje yra prie geležinkelio ir Čajatina, ten buvo serbų ginklų krantuvės. Matyt serbams reiks kelti savo sostinę jau į trečią vietą; dabar sostinė bus perkelta į Ušicą. Senoji sostinė Niš gali už poros dienų tapti vokiečių, o tvirtovė Kragujevac, kur yra serbų arsenalai, atsirado taipgi dideliame pavojuje, jei ilgai laikytis negali, nes serbų kariūnė galeit apsiūsti bulgarai, traukianti Timok paupiais prie Niš. Sulyg vėliausiu žiniu Kragujevac jau teko bulgarams.

Kadangi serbai smarkiai priešinasi, bet smarkių mūsų priešams neatiduoda savo teritorijos, tai su prantama, kad ir pergalėtojai, lendant Serbijon su daug didesnėmis pajėgomis, žudo labai daug savo kareivių; nors jie laimi, bet tovis laimėjimus turi brangiai pirkti. Iš Saloniki pranešama, buk vien mūsų, mėginami paimti miestą Vėles, bulgarai nužudė 25,000 savo kareivių ir tai užėmė vien miesto dalį, esančią ant dešiniojo šono upės Vardar. Bulgarai užėmė Serbijos svarbų miestą Piro, bet ir jį verždami turėjo labai didelius nuostolius.

Talkininkų kariūnė, daugumė francūzų, mušai su bulgarais ant visos linijos nuo Strumica iki Vėles, išilgai geležinkelio tarp Niš-Saloniki. Dalis francūzų kariūnės atėjo jau prie Serbijos rubežių ir traukia prie Istib, kurj karės pradžioje užėmė bulgarai. Francūzų kariūnė susideda daugumė iš sugabentų nuo Gallipoli kolonijų kareivių—Algiero šaulių, svetimų legijonų ir Senegalio regimentų. Vokiečiai mano, kad, užstojus žiemai, tuos kareivius reikės grąžinti į šiltesnius kraštus, nes jie šaltį pakęsti negalės. Bulgarų rankose dabar yra Serbijos miestai: Uskub, Egri, Palanka ir Kumanovo.

Mušiai austrų prasidėjo ir prie Montenegro rubežių, nes per jo teritoriją austrai stengiasi nuo vakarų Serbijon veržtis. Montenegroi ginasi pirm laiko prirengtose ir sudrūtintose apkasais pozicijose. Iš Cetinjos Ryman atėjo žinia, jog austrai užėmė Gorą, o montenegrai pasitraukė į geresnes pozicijas ir ten toliau priešinasi besiveržiantiems austrams. Aisku todėl kad pirmose pozicijose montenegrai tapo sumušti. Nors jie yra nepaprastai narsūs, bet jų yra mažai, tai skaitlingesnės priešo kariūnės ir narsiausias turi įveikti.

Prie Krivalok serbų ir francūzų kariūnės priešakines pozicijas užpuolė bulgarai, bet jų užpuolimas su dideliais jiems nuostoliais tapo atmūstas. Morava paupiuose po smarkaus mušio bulgarai užėmė miestą Gordelija ir visą kelią iki Lesvoats. Čia atėmė serbams 2 kanuoles. Mieste Uskub bulgarams teko 10,000 karabinų, 950 skrynų parako ir 15,000 amunicijos skrynų. Iki šiol serbams nesiseka, nes prieš juos stoja daugiau negu tris syk tiek priešų, prieš visus serbai vieni atsirėmę negali.

Francūzų ir anglų kariški laivynai vėl bombardavo Bulgarijos pakrančių miestus, o rusų laivynas antrą kartą bombardavo portinį miestą Varną ir jame labai daug nuostolių pridirbo. Už tai Bulgarija konfiskavo anglų, francūzų ir rusų nuosavybę, buvusią Bulgarijoje. Bulgarijos valdžia atsisakė prie savo draugų su pasiskundimu ant rusų žiaurumo ir skriaudų, kokias kenčia bulgarai Rusijoje, kur buk buvo bulgarų mušimas ir jų nuosavybės naikinimas. Gal kas panašaus ir buvo, nes Rusijoje, kuri iškovojo Bulgariją neprigulmystę, jai bulgarai, besijungdami su Rusijos priešais, taip negražiai atsimokėjo, jų labai nekencia; bet nereikia užmiršti, kad ir bulgarai nebologiau moka žiaurumą parodyti; tą jie parodė laike paskutinės karės su turkais, o paskui su serbais ir grekais. Anglai bulgarus siūnia į savo kolonijas.

Turkai praneša, buk jie paskandino francūzišką povandeninį laivą, o jo įgulą nelaisvėn paėmė. Iš Bucharesto pranešama, buk Rusija išsodino Bulgarijos portą Varną ant kranto savo žemės kariūnė ir iš Sebastopolio ir Odessos gabeną daugiau žemės kariūnės.

Iš Londono užtikrinama, jog už perleidimą rusų kariūnės Bulgarijoje ir susidėjimą su talkininkais Rusija sutinka atiduoti Rumaniją rumunų apgyventą Bessarabiją dabar jau, nelaukiant karės pasibaigimo, po kuriai, jeigu talkininkai laimės, jai žadama rumunų apgyventus Vengrijos kraštus. Vengriją gyvena apie 3 milijonai, o Rusiją apie 2 milijonai rumunų. Rumanija vienok nesiskubina išpildyti Rusijos reikalavimus, kaip išpildė 1877 m., kuomet ne tik leido jos kariūnei eiti per savo teritoriją, bet davė ir sąvąją pagelbon, o už tai Rusija jai blogu atsimokėjo, nes nuo jos atėmė Kilijos apskritį, o už tai davė meikos vertės Dubrudzos dalį. Dabar Rumanijai siūlomi kraštai yra didelės vertės, bet jeigu talkininkai karę pralostų, tai ne tik siūlomų kraštų negautų, bet galėtų ir savistovystės netekti, už už susidėjimą su talkininkais, žinoma, Austrija Rumanijos nepadovanotų. Dėl to ji ir nesiskubina šokti į karės verpetą. Bet iš Londono pranešama, buk ji sutiko per savo teritoriją leisti Bulgarijoje Rusijos kariūnė. Paityrinimo vienok žinios apie Rumanijos nusileidimą nėra. Bet perleidimas rusų reikėtų, kad ji su rusais eina prieš austrus. Kaip rodosi, ir Austrija to laukia, ir Rumanijai neužsitiki, todėl prie jos rubežių sutraukė gana skaitlingą savo kariūnė.

Grekija iki šiol nei vienon putėn nekryпта, iki šiol laikosi neutrališkai, bet nesipriešina talkininkams rinkti savo kariūnė Grekijos teritorijoje. Talkininkai dar vis tikisi ją savo pusėn patraukti. Dabar jai, apart savo Cypirus, siūlo grekų apgyventų 12 salų, ošar italų laikomų ir pietinę Albanijos dalį. Bet Grekija dar vis laukia, kuomet talkininkai ant savo priešų viršų paims. Anglija laukia vokiečių ir turkų užpuolimo ant Suez kanalo ir Egipto, todėl prie kanalo gabeną daugiau kareivių nuo Dardanelių ir iš Indij. Viskas prirengta kanalo užėjimui, kad ten negalėtų pereiti priešų žemės kariūnė.

Ant šiaur-rytinio karės fronto rusai ne tik pasekmingai atsiremia, bet kaip kur, ypač pietuose, palengva priešus atgal stūnia ir austrai žudo vieną po kitą pinna jų apvaldytas pozicijas. Jų kariūnė turėjo aplėisti miestą Kovel, esantį prie susibėgimo kelių geležinkelio, kur buvo didelės amunicijos krantuvės. Per tą miestą

eina geležinkeliai, jungianti svarbiausias vokiečių jau užimtas Rusijos tvirtovės: Lietuviską Brastą ir Rovno. Rusai su visu smarkumu pradėjo pirmyn žengti tarp tvirtovių Luck ir Dubno, kėrias senai jau laiko savo rankose austro-vokiečiai. Užėmus rusams Kovel, per kur gabenama vokiečiams ir austrams maistas, ginklai ir amunicija, dideliame pavojuje atsirado austrų užimtos tvirtovės Luck ir Dubno. Jeigu tos tvirtovės teks rusams, tai, be abejonės, jie pamėgys atgauti ir nužudyti Lietuviską Brastą. Jeigu tas rusams pasisektų, tai žudymas tiek kareivių Pinksio pelkėse, kur nuklumpo ir prigėrė čielio vokiečių regimentai, būtų visai nevaisingas, visai bereikalingas. Ten vokiečiai ir austrai nužudė suvisum 40,000 kareivių.

Smarkių mušiai traukiasi apie linkėse Baranovičių, bet be svarbesnių pasekmių. Vokiečiai nestengia rusų toliau į rytus stumti, priešingai: čia rusai vokiečius atgal stumti pradeda.

Latvijoj rusiškas aeroplanas bombardavo geležinkelio stotį Turakany; kiti rusiški orlaiviai bombardavo vokiečių transportus apie linkėse Mintaujos ir Schoenberg.

Panemunėse, prie Kupicko pelkių, vokiečiai mėgino traukti rytų link, bet tapo rusų atgal atmūsti. Apie linkėse Čartorysk dar vis eina smarkių mušiai, bet jie dar neužbaigti. Prie Budka vokiečių kariūnė toliau nužengė, bet tapo sulaukyta. Nepasisekė vokiečiams taipgi Komarovo užpuolimas. Ant Strupa linijos iš sunkių savo kanuolių vokiečiai buardavo rusų pozicijas, mėgino persikelti į kitą pusę Strypa pusę, bet tapo atgal atmūsti.

Latvijoj vokiečiai vėl smarkiau veikti pradėjo. Sustiprinta dikčiai kariūnė feldmaršalo Hindenburgo vėl su didesniu smarkumu žengia prie Rygos. Privertė rusų kariūnė aplėisti Plakaus, ant šiaurinio kranto upės Missa. Kariūnė generolo Linsingen nužengė toliau ant linijos Ostrow-Kamerow. Podgoricą vokiečiai savo rankose palaikė, nors rusai kelis kartus smarkiais atakais mėgino ją atgal atgauti. Paimta čia 156 rusų kareiviai.

Smarkių mušiai eina vis apie linkėse Rygos ir Dvinsko, bet iki šiol vis be iširimo, vis pasilieką be pasekmių, nors juose iš abiejų pusių daug kareivių žuva.

Ant karės lauko Italijos su Austrija, nors nieko svarbesnio neatsitiko, bet ant visos linijos italai, matyt norėdami bent dalį austrų iš Serbijos atitraukti, smarkiau vis gilyn Austrijon žengia. Italai apvalė kalnus Salei iki Cordevole. Už tai prie Montero austrai paėmė dalį italų apkasų, bet paskui jie tapo vėl išvyti. Smarkių mušiai buvo prie Trinceronie ir prie inėjimo į Rienzio klonį. Ir austrų raportas pripažįsta, jog italai nuo jų atėmė pozicijas ant Cal de Luna kalno; bet italų užpuolimas ant Doberdo jiems nepasisekė.

Ant vakarinio karės fronto vokiečiai, gavę iš rytų pastiprinimą, vėl mėgino perlausti francūzų linijas tarp kalvos 192 ir La Cour-taine, Champagne distrikte, bet nors daug kareivių nužudė, pelnė mažai. Atgavo jie vien Tahure kalvą, o iš kitur tapo jie išvyti. Atakai ant Tahure prasidėjo nuo peritos subatos; atakų buvo penki, bet išėmus kalvą Tahure, kiti jie iš smarkių užpuolimai, nors vokiečiai vartojo visus savo išradimus, tapo atmūsti. Vokiečiai paįvėsi pripažįsta, jog jie nužudė apkasus prie Luneville, bet prie Tahure kalvos jiems teko 1,215 nelaisvių. Prie Neuville bavarai paimė kilometrą francūzų grabių ir 200 kareivių.

Anglijoj atsilankė vyriausiasis francūzų kariūnės vadas, gen. Joffre, su angliškais karvedžiais apkalbėti visą karės vedimo planą, kad išvengus panašių klaidų, kokios padaryta Dardaneliuose. Japonija pranešė talkininkams, jog ji apsiima apginti visus japonų Azijoje, kur vokiečiai agentai stengiasi prieš Anglišką indijus sukelti, taipgi nori Chinuose sugrąžinti monarchiją, o paskui Chinus ant Rusijos užsiundyti. Todėl tai Japonijos pagelba Azijoje talkininkams yra labai svarbi, nes jie Azijoje turi labai svarbius reikalus.

Lapkričio 10 d. atsisus su didėlėmis iškilėmis vainikavimas Japonijos cėsoriaus. Japonijoje smarestavo daug asmenų dėl vagnystės ir arsenalų eksploatuojančių medegų. Nužiuri, kad tos vagystės suorganizuotos chinų revoliucionierių, arba Vokietijos agentų.

Lapkričio 10 d. atsisus su didėlėmis iškilėmis vainikavimas Japonijos cėsoriaus. Japonijoje smarestavo daug asmenų dėl vagnystės ir arsenalų eksploatuojančių medegų. Nužiuri, kad tos vagystės suorganizuotos chinų revoliucionierių, arba Vokietijos agentų.

Iš Karės Lauko.

TEUTONŲ SUSIJUNGIMAS SU BULGARAI.

Londonas. Vokiečių armija, kuri persikėlė per Dunajų prie Orsova susijungė su bulgarais, kurie buvo įsiveržę Serbijon netoli Pralovo. Tokiu būdu teutonams atsiradė kelias iš Vokietijos į Konstantinopolį. Jie neturi iki šiolei tiesaus geležinkelio, bet gali kanuolės ir amuniciją siųsti laivais Dunajaus upę iki Bulgarijos geležinkelio ir iš ten geležinkeliais linkini Konstantinopolio. Šiaurinė dalis Serbijos yra, gali sakyt, prapuoliusi. Teutonai smerkiasi vis toliau ir stengiasi apvaldyti geležinkelį, kuris eina iš Austrijos per Belgradą, Nišą ir Sofiją į Konstantinopolį. Neku-rija jo dalis teutonų įvaldė, bet kitas dalis serbai dar vis telabiko. Teutonai, apvaldę šitą geležinkelį, turės tiesų kelią iš Austrijos net iki Konstantinopolio.

ANGLAI NEPAIMSIĄ DARDANELIŲ.

Londonas. Kapitonas Ellis Ashmead-Bartlett, anglų spaudos atstovas Dardaneliuose, išreiškė nuomonę, kad talkininkai vargiai galės paimti Dardanelius ir pasiekti Konstantinopolį.

"Turkų yra pradaž ir jie yra pergudrus—sakė kapitonas Bartlett.—Nežiurint savo nuostolių, turkai visgi dar turi apie 800,000 vyrų po ginklu. Dabar, stojus Bulgarijai kovon, mės negalime tikėtis pasiekti Konstantinopolio."

Jis pusėtinai kritikavo Anglijos diplomatią Balkanuose. Sako, jeigu anglų diplomatią būtų buvusi gabsnė, tai talkininkai būtų lengvai galėję gauti Bulgariją savo pusėn.

ISSPROGDINO VOKIEČIŲ APKASUS.

Paryžius. Francūzų oficialis pranešimas skelbia, kad ant kelio tarp Arras ir Lille francūzai išsprogino keletą milžiniškų minų po vokiečių tranšėjomis ir francūzų kariūnė tuojuos užėmė pasidariusius net po duobes. Vokiečiai atkartotinai bombardavo ir kontr-atakavo, kad išmuštų iš ten francūzus, bet tas jiems nepasisekė.

Champagne distrikte į rytus nuo Reimso vokiečiai mėgino atakuoti, naudodami didelę daugybę troškiančių gazų, bet francūzai vienok ataką išlaikė ir numušė vokiečius atgal.

RUSAI EŠA GERAME STOVYJE.

Londonas. Laikraščio Daily Mail korespondentas telegrafuoja sekantį iš Petrogrado: "Man pranešta iš generalio (rusų) štabo, kad, nežiurint visokių paskalbų, rusai vis dar laiko savo svarbiausias pozicijas ant šiaurinio fronto (nuo Dvinsko iki Rygos), nežiurint to, kad vokiečiai pasitusiai mėgina spausti daugelį vietų. Generalas Ruzickij komanduoja šita dalim rusų fronto, ir sakoma, kad jis gerai laiką savo rankose viesa reikala. Nei

Rygos nei Dvinsko dar negali vokiečiai pasiekti savo ir didžiausiomis kanuolėmis. Mušis už apvaldymą upės Danguvos jau tęsiasi 50 dienų ir dabar pasiekė kritiškiausio momento.

"Kpomet šitas mušis prasidėjo vokiečiai ant šito fronto buvo, taip sakant, pat viršūnėje savo galybės. Jų kariūnė buvo geriausiame upe, nes per kelis mėnesius prieš tai turėjo vien tik laimėjimus. Vokiečių vadai manė, kad niekas negalės sulaukyti jų pirmynėigos. Net ir pačioj Rusijoje nesitiekta, kad Dvinską, arba Rygą galėtų ilgai išsilaikyti. Bet mobilizacija rusiškų dirbtuvių ir industrijos, kuri prasidėjo praėjusios vasaros pradžioje, davė geresnės ir greitesnės pasekmės, negu to tikėtasi ir tokiu būdu suteikta armijai užtektinai amunicijos ir ginklų ne tik pasekmingam gynimuisi, bet ir smarkiems kontr-atakams."

RUSAI IŠSĖDĖ BULGARIJON.

Londonas. Laikraštis Times gavo sekantį telegramą iš Bucharesto, Rumanijoje:

"Čia ateina žinia, kad rusų kariūnė tapo išsodinta prie Varnos, ant kranto Juodųjų jurių, pereitą pėtyčia." (Tai yra pirmas pranešimas, kad rusai būtų išsodinę savo kariūnė ant Bulgarijos krantų. Kol-kas, jokio oficialio patvirtinimo šios žinios nėra).

RUSŲ LAIVAI PRILARĖ BULGARIJAI DAUG NUOSTOLIŲ.

Londonas. Čia ateina telegramai iš Bucharesto su žiniomis, kad bombardavimas bulgarų uostu Varna per rusų laivyną padarė didelių nuostolių, ypatingai armenų ir grekų kvartaluose. Karinės klubas, arsenalas, valstinis bankas ir angliškų medvilnės dirbtuvė tapo sugadintos, arba sunaikintos, kariūnės barakai, esanti už miesto, ir pats uostas tapo sugadinti. Karaliaus Ferdinando palocius Euxinograde yra pusiau sugriautas, senobinis vienuolynas, kur karaliaus dažnai gyvendavo, taipgi sunaikintas.

RUMANIJOS MOBILIZACIJA.

Paryžius. Laikraščiai Petit Journal pranešė jo korespondentas iš Salonikų, kad jis iš ištikimų šaltinių sužinojęs, jog Rumanija pašaukė prie ginklo 450,000 kariūnės; 200,000 iš šito skaitliaus tapo pasiūsti prie Bulgarijos rubežiaus, o likusieji 250,000 sutraukti ant Vengrijos rubežiaus. Korespondentas sprendžia, kad šita žinia parodo, jog Rumanija yra palinkusi stoti talkininkų pusėje.

SERBŲ KARALIUS GALJS ISVAŽIUOTI ITALIJON.

Amsterdamas. Iš Budapesto ateina telegramas į Koelnische Volks Zeitung, kuriame sakoma, kad Serbijos senis karalius Petras, gal but, apieis Serbiją ir persikels į Italiją. Tuomet su Serbiją išėitų lygiai taip pat, kaip išėjo su nelaiminga Belgija. Bulgarų kariūnė, kaip praneša vėliausi telegramai, artinasi prie serbų sostinės Niš ir serbų armija yra beveik perskelta į dvi dalis: viena kovoja šiauriniuose priet teutonus, o kita pietinėje dalyje Serbijos mėgina sulaukyti bulgarus.

JUSKENDO ANGLŲ LAIVAS.

Londonas. Oficiališkai pranešta, kad anglų laivas, minų slėvėjas, Hythe nakties laiku susidurė su kitu angliškų laivu netoli Dardanelių ir nuskeno. Jis turėjo apie 300 vyrų laike šito atsitikimo ir sulyg oficiališkai pranešimo 152 jureiviai ir 3 aficerai yra žuvę.

VOKIEČIUS VEJA NUO RYGOS.

Londonas. Von Hindenburgio armija, kovojanti ties Ryga, sulaukė pirmo didesnio nepasisekimo, kaip tas matyt iš oficiališkų pranešimų. Pačių vokiečių oficialis pranešimas pripažįsta, kad vokiška armija, kuri prieš kelias savaites persikėlė per upę Missa, Kuršėje (tarp Mintaujos ir Rygos) tapo rusų atakais numušta atgal ir turėjo pasitraukti atgal į pietinį tos upės krantą. Tas parodo, kad rusų atakai turėjo toje apie linkėje žymiai stiprėti ir anglų kariški ekspertai mena, kad Rygos apie linkėje rusai, natomai, turi sutraukė didelę jėgą ir mėgins užlausti vokiečių kairįjį sparną taip, kad privertsi juos nuo Dvinsko pasitraukti.

RUMANŲ GENEROLAI UŽ TALKININKUS.

Milanas, Italijoje. Laikraščiai Corriere della Sera praneša jo korespondentas iš Bucharesto, kad Rumanijos vyriausio kariško

štabo generolai laikė konferenciją apkalbėjimui Rumanijos dabartinio padėjimo. Sakoma, kad du trečdaliu generolų balsavo už tai, kad prisijungti prie talkininkų. Tarp jų didžiausiu šalininku talkininkų esąs gen. Averesen, buvusias karės ministris.

RUSAI BOMBARDAVO BULGARIJOS UOSTUS.

Berlinas. Laikraščiai Lokal Anzeiger praneša jo korespondentas iš Budapesto, kad rusų kariški laivai bombardavo bulgarų karališką palocių Euxinograde, o kita rusų eskadra bombardavo bulgarų uostą Burgas, prie Juodųjų jurių.

PADAUGUVYJE NĖRA PERSVAROS.

Londonas. Visos pastangos užgriebti Rygą arba Dvinską iki šiolei eina pernėk: Hindenburgio armija nieko negali padaryti generolo Ruzickij armijai. Laikė paskutinės savaitės vokiečiai tiesiog pylė bombomis ir kulkomis į rusų pozicijas ant viso fronto nuo Rygos net iki Dvinskui, bet rusai, nors pasitraukė truputį šioj vietoj, laikosi savo pozicijose tvirtai.

RUMANIJA LINKSTANTI PRIE TALKININKŲ.

Atnai. Laikraštis Hestia praneša, kad jis sužinojęs iš diplomatiškų šaltinių, kad Rumanija yra stipriai palinkusi stoti talkininkų pusėje. Sulyg šito pranešimo, talkininkai, esą, pasiryžo užgauti Rumanijos troškimus ir sutiko jai atiduoti net dalį rusiškos Bessarabijos, kuri yra rumunais apgyventa. Tuom tarpu rusai laiko skaitlingą armiją, sutrauktą prie Rumanijos rubežiaus. Jos užduotim yra pereiti per Rumaniją linkui Bulgarijos, kaip tik Rumanija stot talkininkų pusėje.

SVARBUS SERBAMS NUOSTOLIS.

Sofija. Miestas Piro, stipri serbų tvirtovė ant rytinio rubežiaus, tapo užimta bulgarų. Apie tai paskelbta oficiališkame bulgarų pranešime. Tris dienas serbai atkakliai mušėsi pirm negu atiduoti šitą miestą. Pagalios buvo priversti pasitraukti. Jie aplėdė miestą naktį, palikdami bulgarams didelę daugybę amunicijos ir kariškos medžiagos, kurios negalėjo su saviu pasiimti.

Užėmus Piroto yra sunkus serbams smūgis. Jų kariūnė pasitraukė į šiaur-vakarūs, kad susijungti su armija, kovojančia prieš teutonus. Bet kadangi bulgarai leidžiasi vis giliau į pietus, tai serbų armija gali but netrukus apsupta iš visų pusių ir turės arba pasiduoti, arba žuti. Padėjimas labai kritiškas.

TALKININKAI VEIKLŲS GALLIPOLYJE.

Konstantinopolis. Turkų oficialis pranešimas skelbia, kad talkininkai pradėjo labai smarkiai veikti ant Gallipolio pusiasalio. Turkai pripažįsta, kad dalis jų tranšėjų nuo smarkaus talkininkų bombardavimo įgriuvo. Talkininkai nori sulaukyti turkus nuo siuntimo armijos į Bulgariją.

GREKIJA NENORINTI KARĖS.

Atnai. Išrodo, kad Grekija nori išbuti neutrališka šioje karėje. Nežiurint to, mobilizavimas kariūnės ir laivyno eina vis toliau. Buvusias Grekijos premieras Venizelos pasikalbėjime su laikraščių korespondentais atvirai pasakė, kad jeigu jis grįš prie valdžios, tai Grekija pradės karę su Bulgarija. Bulgarija, anot Venizelos, yra didelis pavojus Grekijai. Jeigu Bulgarija dabar laimės, tai už dviejų-trijų metų ji paims ir greikišką Macedoniją, o tas reikėtų Grekijai beveik galą.

"Manęs klausia—sakė Venizelos—kodėl aš nenugriau dabartinio Grekijos kabineto. Į tai aš štai ką turiu atsakyti: tam tikslui reikėtų apskelbti naujus rinkimus: o kad padaryti rinkimus, reikia paleisti kariūnė. Aš gi nenoriu, kad kariūnė būtų demobilizuota. Jeigu aš sugrįžsiu prie valdžios, aš noriu turėti aršią sumobilizuotą."

Premieru naujo kabineto yra Briand; karės ministras yra gen. Gallieni; buvusias premieras Viviani liko ministru justicijos; finansų ministras pasiliko ta: pats Ri-

TEUTONŲ NUOSTOLIAI SERBIJOJE DIDELI.

Londonas. Austro-vokiška armija, įsiveržusi, pastatė serbus labai pavojingam padėjimui, bet kad tas jiems neatėjo pigiai, ir kad serbai, gindamiesi, padarė jiems milžiniškų nuostolių, tai tas aiškiai matyti jau nors ir iš to, kad von Mackensenas prašė atsiųsti jam Serbijon daugiaus kariūnės pagelbon.

RUSAI BOMBARDAVO BULGARIJOS UOSTUS.

Berlinas. Laikraščiai Lokal Anzeiger praneša jo korespondentas iš Budapesto, kad rusų kariški laivai bombardavo bulgarų karališką palocių Euxinograde, o kita rusų eskadra bombardavo bulgarų uostą Burgas, prie Juodųjų jurių.

PADAUGUVYJE NĖRA PERSVAROS.

Londonas. Visos pastangos užgriebti Rygą arba Dvinską iki šiolei eina pernėk: Hindenburgio armija nieko negali padaryti generolo Ruzickij armijai. Laikė paskutinės savaitės vokiečiai tiesiog pylė bombomis ir kulkomis į rusų pozicijas ant viso fronto nuo Rygos net iki Dvinskui, bet rusai, nors pasitraukė truputį šioj vietoj, laikosi savo pozicijose tvirtai.

RUMANIJA LINKSTANTI PRIE TALKININKŲ.

Atnai. Laikraštis Hestia praneša, kad jis sužinojęs iš diplomatiškų šaltinių, kad Rumanija yra stipriai palinkusi stoti talkininkų pusėje. Sulyg šito pranešimo, talkininkai, esą, pasiryžo užgauti Rumanijos troškimus ir sutiko jai atiduoti net dalį rusiškos Bessarabijos, kuri yra rumunais apgyventa. Tuom tarpu rusai laiko skaitlingą armiją, sutrauktą prie Rumanijos rubežiaus. Jos užduotim yra pereiti per Rumaniją linkui Bulgarijos, kaip tik Rumanija stot talkininkų pusėje.

SVARBUS SERBAMS NUOSTOLIS.

Sofija. Miestas Piro, stipri serbų tvirtovė ant rytinio rubežiaus, tapo užimta bulgarų. Apie tai paskelbta oficiališkame bulgarų pranešime. Tris dienas serbai atkakliai mušėsi pirm negu atiduoti šitą miestą. Pagalios buvo priversti pasitraukti. Jie aplėdė miestą naktį, palikdami bulgarams didelę daugybę amunicijos ir kariškos medžiagos, kurios negalėjo su saviu pasiimti.

Užėmus Piroto yra sunkus serbams smūgis. Jų kariūnė pasitraukė į šiaur-vakarūs, kad susijungti su armija, kovojančia prieš teutonus. Bet kadangi bulgarai leidžiasi vis giliau į pietus, tai serbų armija gali but netrukus apsupta iš visų pusių ir turės arba pasiduoti, arba žuti. Padėjimas labai kritiškas.

ANGLIJOS KARALIUS SUŽEISTAS.

Londonas. Pereitą savaitę kuomet Anglijos karalius Jurgis peržiūrėjo talkininkų kariūnė šiaurinėj Francūzijoje sykly su gen. Joffre, karaliaus arklys stojo piesta ir pagriuvo; karalius tapo sužeistas. Jisai sveiksta.

NAUJAS KABINETAS FRANCUZIJOSJE.

Paryžius. Rezinavus Viviani kabinetui, Francūzijoje susitvėre naujas ministerių kabinetas; jis vadinas koalicijos kabinetu, todėl, kad susideda iš atstovų visų partijų. Tas parodo, kad Francūzija yra dar labiaus užsikirtusi vesti karę iki galui. Koalicijinis kabinetas yra visuomet stipresnis, nes visos partijos, turėdamos, jame saviu atstovus, labiaus valdžiai užsitikti.

Premieru naujo kabineto yra Briand; karės ministras yra gen. Gallieni; buvusias premieras Viviani liko ministru justicijos; finansų ministras pasiliko ta: pats Ri-

Bot, vienas iš geriausių finansistų pasaulyje. Naujam kabinetui turi atstovus šios partijos: Radikalių, partija, Republikonų Socialistų, Socialistų, Demokratų, Royalistų ir Klerikalų partijos.

IS AMERIKOS.

KANADA PARUPINS 250,000 KAREIVIŲ.

Ottawa, Kanadoje. Kanada nutarė formaliskai pastatyti karinę 250,000 kariūnėms. Tas yra pasėkmė atsiliepiamo Anglijos karaliaus Jurgio, paskelbto prieš kelias dienas, kuriame jis šaukė visus Britanijos piliečius stoti kovon.

RUSISKI TAUPYMO BANKAI AMERIKOJ.

Rusijos izdo ministeris mano suvienytoje Valstijoje parengti čielą eilę taupymo bankų, kur Rusijos piliečiai, gyvenanti Amerikoje, galėtų taupymui padėti savo pinigais. Pirmas toks po Rusijos valdžios globa bankas bus uždejęs New York'e, o kitas Chicagoje.

NAUJAS CHINŲ AMBASADORIUS.

Washington, D. C. Prezidentas Chinų respublikos Yuan-Shi-Kai ambasadoriu Washington paskyrė Dr. Wellington Koo, kuris jau atstovavo Chinus Amerikos respublikose Peru, Kuba ir Meksikoje. Naujasis ambasadorius yra apšviestas žmogus, baigęs augštesnius mokslus.

SUVIENYTŲ VALSTIJŲ KARIUMENĖ PRIE MEXIKO RUBEŽIŲ.

Washington, D. C. Karės ministerija priskė sutraukti Suvienytų Valstijų kariumenę visai arti prie Meksikos rubežių prie šais Arizoną, nes Meksikos pusėje toje vietoje musasi didelės priešingos kariumenės—Villos ir Carranzos.

BAISIOS GAISRO PASEKMĖS.

Peabody, Mass. Šv. Jono parapijinė mokyklą kilo gaisras. Pasiūdarė baisi nelaimė. Daug vaikų sudegė. Skaitytus žuvusių ugnies vaikų pasiekė apie 50, o gal ir daugiau. Sėseris pranešė, kad daugelis vaikų nuo viršutinių lubų negalėjo išbėgti ir, be abejonės, žuvo. Gaisras kilo boilerių kambarį ir apėmė visą mokyklą. Mokyklą buvo apie 600 vaikų.

NORI IŠSISUKTI NUO ELEKTRISKOS KEDĖS.

Albany, N. Y. Advokatas katalikų kunigo Jono Schmidto, kuris, už užmūšimą savo numylėtinės Onos Annueller teismu mirtinai pasmerktas, atsisaukė teismu su prašymu antrą kartą jo būtų peržiūrėti. Ar kunigo advokato prašymas bus išpildytas, dar nežinia.

BEPROTIS ŽMOGŽUDYS.

Boise, Idaho. William Cameron iš Carey, įpuolęs į pasiutimą, užmušė savo vošvį, jo pačią ir jį sunų, ir savo 18 mėnesių sunų ir atliekė tai, pabėgo į kalnus. Atėjo jis į savo vošvio namus, kur buvo jo pati, bet ji per užpakalines duris su trejetu vaikų pabėgo; dėl to tai jis įpuolė į pasiutimą ir vošvio šeimyną išžudė. Pati teismas pasidavė perskyrų skundą.

NUSISOVĖ LAIKRAŠTININKAS.

St. Louis, Mo. Nusisovė čia vokiečių laikraštinių Edward L. Pretorius, leidėjas angliškų laikraščio St. Louis Times ir vokiškų Westliche Post, išgyvenęs 45 metus. Sauszūstę pagimdė jo ligą. Jis buvo turtingas, apsivedęs su milijonieriaus dukterim.

AMERIKOJ TRUKSTA PARVOMS MEDEGŲ.

St. Louis, Mo. Visokioje Amerikos pramonės šakose visai pritrūko parvoms medegų, ypač truksta raudonos ir mėlynos parvos. Ir juodos aude-

klams parvos yra labai mažai. Medegas tas pirma Amerika sau iš Vokietijos gabeno.

SUDEGĖ LENTŲ PJOVYKLOS.

St. Louis, Mo. Sudėgė lentų pjovyklos ir krautuvės vokiečio Liebh. Jis anglams ir francuzams jų šaulių grabių paramoms dirbo ir pirkinėjo lentas. Darbininkai užtikrina, jog pirma girdejo epliozijas lentų krautuvėse. Nuostolių ugnis pridirbo ant \$100,000.

GAISRAI.

Baltimore, Md. Sudėgė valdžios visokių prekių krautuvės Locust Point. Nuostolių ugnis pridirbo ant pusės milijono doliarų. Kadangi sudėgusių prekių daugumas atgabenta iš Anglijos, tai nužūri vokiškus šnipus, kad tai jie krautuvės uždegė.

Brooklyn, N. Y. Lapkričio 1 dieną siautė čia gaisras, kuris išnaikino 3 namus. Prie to sudėgė mažiausia 10 žmonių, bet gal po sudėgusių namų griuvėsiais yra daugiau negyvių.

PAGAVO VOKISKUS PABĖGĖLIUS.

New York, N. Y. Gauta čia žinia, kad angliškas kariškas laivas, ant jurių pagavo laivelį Eclipse, kuriuo mėgino pabėgti šeši vokiški aficerai, sulauktyti porte Norfolk vokiško kariško laivo Kronprinz Wilhelm.

SUDEGĖ AMUNICIJOS DIRBTUVĖS.

Aurora, Ill. Iš dalies tapo ugnies išnaikinta viena iš didžiausių Amerikoje amunicijos dirbtuvių. Dabar išlėkė nuo ugnies ir padangės chemikalų dalis. Nuostolių ugnis pridirbo ant 100,000 doliarų.

JURIŲ GILUMO TYRINĖJIMO LAIVAS ALBATROS.

Suvienytų Valstijų valdžia pasiuntė moksliską ekspediciją tyrinėti gyvūnus jurių gilumose prie Filipinų salų. Tylinėjimas traukėsi 3 metus. Tinkla graibymui gyvūnų pasisekė nuleisti iki 13,650 pėdų giliai. Rado ten daugybę dar mokslininkams nežinomų gyvūnų. Rado "oosterius" penkis syk didesnius už gyvenančius sekulose. Rado žuvis, kurios prie kaktos turi elektriskus žiburius, kuriais jos vilioja mažesnius gyvūnus, kuriais jos minta. Šviežiai surastas jurių gilumose gyvūnų atmainas skaito tukstančiai; jos pirma buvo visai nežinomos.

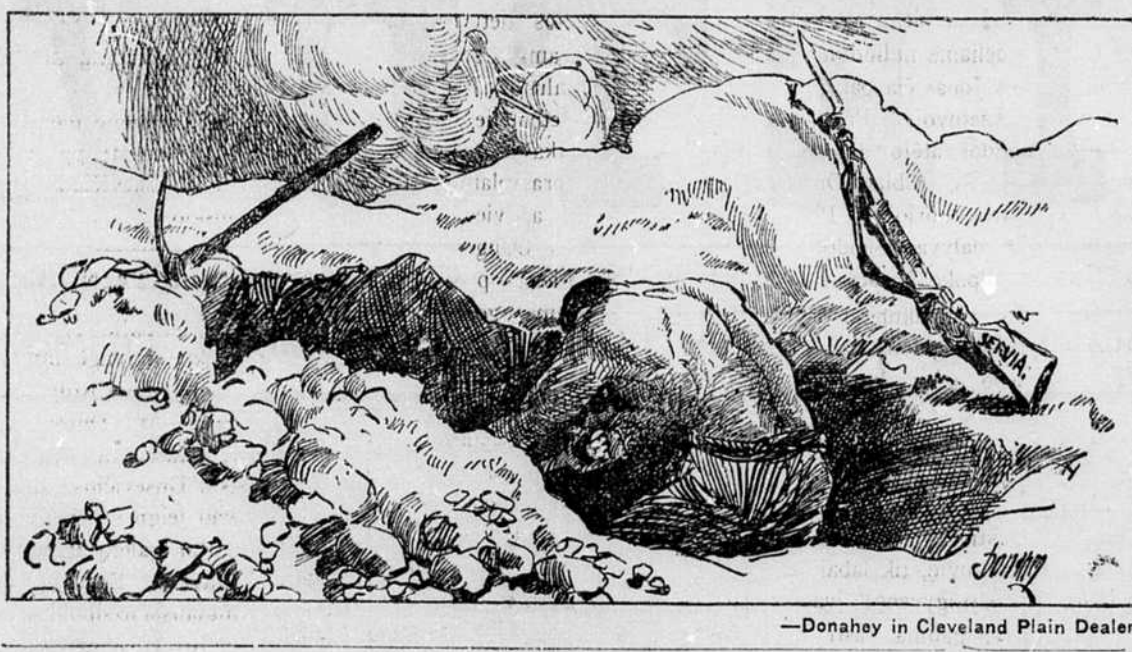
APSIVEDIMAI IŠMĖGINIMUI.

Apskričio teisėjas Chicagoje, Arnold, remdamasis ant 150 teismų paduotų perskyrų skundų, mano, kad danielis jaunų vyrų ir merginų apsisveda vien išmėginimui porinio gyvenimo, nes niekur kitur tiek perskyrų nebūna, kaip Amerikoje. Teisėjas sako, kad jaunos poros be jokio apsvaistymo apsisveda. Jeigu jiems nepatinka porinis gyvenimas, tai tuoj perskyrų ieško.

IS VISUR.

Pranešama, kad dabartinis Rusijos premieras Goremykin netrukus bus paskirtas Rusijos kancleriu ir turės savo rankose visą vedimą išlaikant rusų politikos. Rusijai labai retai paskiriamas kancleris, ir Goremykinas būtų 12-tas kancleris Rusijai. Pirmas kancleris buvo Golovkin, kurį paskyrė Petras Didysis 1709 metuose, o paskutinis buvo Princas Gorkakov, mirusis 1833 metuose.

Laikraštis Birževija Viedomosti praneša, kad caras priėmė rezignaciją Sazonovo, dabartinio Rusijos užsienio reikalų ministro; taipgi rezignavo Krivosel'niko, agrikultūros ministeris—ir Charitonov, izdo kontrolierius; premierių busias, anot šito laikraščio, Alexei Chvostov, dabartinis justicijos ministeris, o Goremykinas pakeičininku busias Šebeko, kuris pirma buvo rusų ambasadorium Vienoje.

APKASAS AR KAPAS?

Milijonai kareivių karės laukuose patį savo kapus iškasa. Apisigynimo apkasai drauge yra jiems ir kapais. Dabar klausimas, ar Serbija, kasdama sau apsigynimo apkasus, neiškase sau ir kapo? (Patėmykite Serbijos vardą ant šautuvo).

(Jeigu šita žinia teisinga, tai tas parodo, kad atžagareiviai vėl paėmė vėrų prie rusų dvaro, nes senis Goremykinas visai neatsižymi liberališkumu, o Chvostov buvo iki šiolie vadu atžagareiviškos dešiniosios partijos dumejo).

Danijos parlamentas užgėrė pripažinti moterims lygias su vyrais politiškas tiesas, leisti joms lygiai su vyrais balsuoti visuose rinkimuose. Bet tą sulyginimą tiesų norėtė tik Europoje kareivų pasibaigus įvesti, bet dabar ministerių pirmininkas apreiškė, jog tas tiesų sulyginimas bus įvestas prieš rinkimus birželio 3 d. 1916 m. Ateinančiuose rinkimuose Danijos moteris balsuos pirmą kartą.

Popiezius išleido į visus svieto katalikų vyskopus atsišaukimą, prašydamas visose katalikų bažnyčiose lapkričio 21 d. paskirti maldoms ir aukų rinkimui nuo karės nukentėjusiems Lenkijos gyventojams. Rusijos vyskupas išleido jau į savo diecezijų dvasiškąjį paliepinus pildyti popiežiaus prisakymą, bet apie panašius paliepinus katalikų vyskų Amerikoje, nors čia gyvena taip daug Lenkijos katalikų ir jie turi daug bažnyčių, nieko negirdėt.

Belgijoj, mieste Liege, vokiškas kariškas teismas mirtinai pasmerkė 32 belgus. Amerikos ambasadorius Berline prisakytą užtarti už pasmerktus, bet nežinia, ar ambasadoriaus užtartinio vokiečiai paklausys.

Amerikoniškas pagalbos komitetas, veikiantis Belgijoj apsiima užsiimti pašelpa Lenkijoj, jeigu su tuom sutiktų Rusija ir kiti taltinkiniai. Vokietija buk prašiusi šito komiteto, kad jis užsiimtu tuom darbu.

Rusija buk nesipriešina šiam planui. Smulkmenos šio plano dar nėra išdirbtos, bet pranešama, kad reikės apie 30 milijonų doliarų kas mėnuo, kad suteiktų pagalbą milijonams nukentėjusių nuo karės žmonių.

Japonija iki šiol padirbo Rusijos kariumenę 3 milijonus karabinų ir reikalingą jiems amuniciją. Pasiuntė taipgi 500 aficerų mokyti rusus vartoti naujausias kanuoles. 30 metų atgal Europa siuntė Japonijon panašius instruktorius, o dabar ji atsimoka Europai; siųsdama ten savo mokytojus. Greitai mat japonai susilygino su Europos ir Amerikos tautomis, o kaip kame tulas tautas jau net pralenkė.

Karė žymiai atsiliepė ant tų žvėrių: vieni žvėrių skaitlius sumažėjo, bet pelių ir žiurkių skaitlius neįspasakytai pasididino, nes mat sumažėjo paukščių, peles ir žiurkes naikinant, o varnos ant mūsų lauko randa ir be pelių pakaktinai maisto, tai medžioje ant pelių visai apleido.

Francuziško vyno šimtet bus labai mažai, nes lietaus stoka ir vasaros karščiai išnaikino ypač pietinėje Francuzijoj vynuogių laukus.

Ant Japonijai prigulintios salos Formosa kariškas teismas mirtinai pasmerkė 505 žmones už mėginimą surengti sukilimą prieš Japonijos valdžią.

Iš užrašų dinamito išradėjo Nobelio, už nuopelnus pastumėjimo medicinos mokslų, Svedijos akademija pripažino tarptautiską dovaną Vienos universiteto profesorui Dr. Robert Brany (mirtį čekiškos kilmės).

Ant Filipinų salų baisi vėtra išnaikino miestą Tobacco. Žuvo čia daug žmonių. Debesių praplyšimai išardė geležinkelį pylimus, ir traukinių bėgiojimas turėjo pasiliauti.

PACTO SIUNTINIAI NELAISVIAMS.

Centralis visavietinis pacto biuras, esantis Sveicarijos sostinėje, mieste Bern, pagarsino žinias apie per jo tarpininkystę pasiūstus laiškus ir siuntinius nelaisvė esantiems karę vedančių tautų kareiviams. Vokietijon ten esantiems (rusams, belgams, francuzams ir anglams) pasiūsta 23,194,333 laišukai ir atvirutės ir 1,413,344 paketai. Francuzijon (vokiečiams nelaisviams) pasiūsta 22,229,470 laišukai ir atvirutės ir 663,058 paketai. Austrijon pasiūsta 208,975 laišukai ir atvirutės ir tik 19 pakietų; Italijon—anstrams 82,190 laišukai ir atvirutės ir 56 paketai. Iš viso per tarpininkystę centralio pacto biuro pasiūsta francuzams nelaisviams Vokietijoj 1,539,573 money orderių vertės 19,265,083 frankų; vokiečiams, esantiems francuzų nelaisvė—288,075 money orderių vertės 4,083,543 frankų. Austrijos nelaisviams, esantiems Rusijoj—100,705 money orderiai vertės 2,666,170 frankų. Rusams nelaisviams, asantiems Austrijoj, 85,332 money orderiai vertės 1,632,192 frankų.

IS LIETUVOS.

PER VOKIEČIŲ EILES.

Žemiaus lūpusis žingeidus vaizdelis yra paduotas laikraščiai Rieč. Atsitikimai turėjo vietą Lietuvoje, Kauno gubernijoj. Paduodame jį liuosame vertime.

Toli iš vokiečių užpakalio pabėgo Mosėdžio valsčiaus raštininkas Vladimiras Charčenko. Laike vokiečių įsiveržimo Kauno gubernijon pereinio balandžio mėnesį gyventojai Mosėdžio miestelio, Telsių pav., ramiai sau dirbo, nei nesapnuodami, kad priešas arti. Kuomet vokiečių žvalgai įėjo į miestelį ir užėmė visus išėjimus iš miestelio, daugelis gyventojų manė, kad tai savičiai, rusai, atvyko. Minėto Charčenko brolis—Aleksas išsuko į valsčiaus kanceliariją ir išsuko:

—Mūsų šaliai atvyko!... Draugai!...

—Ir tuojau, nubėgo pažūrėti "dragunų". Priėjus prie jų arti, jis pasakė:

—Zdoro, bratcy! (Sveiki, broliukai!)

—Was? (Ką?)—atsakė vokiečiai ir jau rusiškai dabaigė:

—Mes vokiečių kariumenė.

Žvalgai apžiūrėjo visus namus, apipilė Bučio krautuve, susiburo pas prapabėję kun. Vencicvičių ir pareikalavo nuo jo pinigų.

Tuomet vietiniai gyventojai bėgė iš namų ir suėjo. Daugelis soko bėgti, kur akis nešė. Charčenko su broliu pasisamdė arklius ir nuvažiavo į stotį Luša,

bet arti Truikinių (Truikiny) atsiminė, kad namie pamiršo pasportus. Sustoję. Aleksas sugrįžo atgal pasiimti pasportus, o Vladimiras liko laukti.

Negalėdamas brolio sulaukti, jis pasileido toliau važiuoti, bet Vladių miestely kitas burys vokiškų žvalgų jį sulaukė ir nuvarė atgal.

Sugrįžęs atgal į Mosėdį, Vladimiras surado čia savo broį, kurį vokiečiai buvo suareštavę. Iš klausinėję, vienok jį paleido.

Nuo to laiko prasidėjo nelaisvė—sunki nelaisvė, nes kasdien reikėjo su priešu ar šokiui—ar kitoki būdu susiremti. Policijos urėdinkas Gričiuk, taipgi nesu spėjus bėgti, persirengė į kaimiečių drapanas ir ilgą laiką slapstėsi Mosėdyje.

Vokiečių pėstininkai be paliovos ėjo per Mosėdį ir traukė vis toliau, gilyn Lietuvon. Mosėdis yra kokia 50 verstų atstumo nuo Klaipėdos (Prūsų Lietuvoje) ir juo toliau, juo vis labiau Mosėdis tiko vokiečių armijos užpakalį.

Valgomieji daiktai didžiai parbrango, bet vokiečiai išlipdino visur apgarsinimus su kainomis, po kiek ką reik parduoti—net ir pipirai bei adatos—ir tos buvo įkainuotos. Išsyk privažiavo vokiškų vertelgų į visus parubėžio miestelius ir čia jie atidarė savo krautuves. Savo kupčeliams vokiečiai išduodavo bilietus nuvažiuoti į Klaipėdą, kad parsigabenti tavarų, o vietiniams vertelgoms neleidė važiuoti Klaipėdon nei kur kitur ir vietiniai krautuvninkai tuojau nusibankrutino.

Labai dažnai vokiečiai pervingė per Mosėdį linkiai Sėdos ir Mažeikių savo sunikusias kanuoles. Vokiški aficerai atvedavo į valsčių ir reikalavo arklių su vėlimais, bei kad kelias kanuolėms būtų pataisytas. Kuomet staršė na neįpildydavo jų paliepinų, tai vokiečiai rėkdavo:

—Kas, po šimts biesių!... Jūs dabar mūsų ir todėl turite tarnauti mūsų kaizeriui!...

Vieną sykį vežė sunkiąją artileriją keliu, kurį pataisė gyventojai po mirties bausmės. Bet lietuvėlės išplėvė kelią ir pravažiavo per miestelį, prudo krantų, viena vokiška kanuolė įsirezė žemėn.

Šmotas žemės, nuo ratų spaudimo, atskilo nuo kelio. Vokiečiai suvarė viso miestelio gyventojus gelbėti kanuolę, bet ji vis giliai ir giliai leidosi žemyn, pakrypo ir pagalios nuvirto prudan.

Vokiečių aficerai taip nuo to pasiuto, kad tuojau liepė rykštėmis išplakti valsčiaus staršą, o visus gyventojus pavadino "miatėzninkais."

Tuojaus po to suareštavo abu du broliu Charčenko, raštininko pagalbininką Boguckį ir net raštininko kucharką.

Palaitė juos tris dienas po areštų ir paskui paleido.

Laikraščiai, apard vokiškų, Mosėdyje niekas negaudavo. Vokiečiai skaitydavo kanceliarijoj savo laikraščius ir besigirdami susukdavo:

—Kaunas painmtas! 500 kaunuolių!... 300,000 pudų miltų! 37,000 karabinių!... 60,000 belaisvių!...

Arba vėl panašiai:

—Rusai sumušti ties Švenčionėliais... 100,000 belaisvių paimta!...

Skaudu buvo klausyt apie šituos laimėjimus. Kuomet į Mosėdį atvarė partiją belaisvių iš rusų 19-tojo korpuso, Charčenko pasiklausė pas juos:

—Ar teisybė, kad Kaunas puolė!

—Taip—atsakė belaisviai. Ir šitas "taip" kaip sunkus akmuo užgulė ant jų širdies. Nedidelę partiją belaisvių, pristatytą į Mosėdį pabaigoj rugpjūčio mėnesio, buvo ir vienas mokytojas. Belaisvius ant nakties uždarė areštantų kambarį prie kanceliarijos. Mokytojas mušė galvą į sieną ir visą laiką verkė.

Charčenko pasistengė tą mokytoją paleist. Bet kaip tik mokytojas pabėgo, vokiečiai tuojau suėjo. Ant valsčiaus vėl pasipylė bausmės. Vėl suareštavo abu du Charčenkas, Boguckį, kucharką ir urėdinką Gričiuką, kurį kas ten vokiečiams jau buvo išdavęs.

Visus juos nuvarė į Skudą, kur vokiečiai tuomet turėjo karišką laukinį teismą. Pakelį, kuomet priėjo prie status kranto, upės Bartovos, Vladimirui atėjo galvon mintis.

—Jeigu šokus į šią klonį ir pabėgsiu!... Ten ant dugno yra tankus riešutynas... Galima pasislėpti!...

Nespejo savo draugams jis apie tai pastebėti, kaip štai keletas pradijo vokiečių būrų suareštavę. Iš klausinėję, vienok jį paleido.

Nuo to laiko prasidėjo nelaisvė—sunki nelaisvė, nes kasdien reikėjo su priešu ar šokiui—ar kitoki būdu susiremti. Policijos urėdinkas Gričiuk, taipgi nesu spėjus bėgti, persirengė į kaimiečių drapanas ir ilgą laiką slapstėsi Mosėdyje.

Vokiečių pėstininkai be paliovos ėjo per Mosėdį ir traukė vis toliau, gilyn Lietuvon. Mosėdis yra kokia 50 verstų atstumo nuo Klaipėdos (Prūsų Lietuvoje) ir juo toliau, juo vis labiau Mosėdis tiko vokiečių armijos užpakalį.

Valgomieji daiktai didžiai parbrango, bet vokiečiai išlipdino visur apgarsinimus su kainomis, po kiek ką reik parduoti—net ir pipirai bei adatos—ir tos buvo įkainuotos. Išsyk privažiavo vokiškų vertelgų į visus parubėžio miestelius ir čia jie atidarė savo krautuves. Savo kupčeliams vokiečiai išduodavo bilietus nuvažiuoti į Klaipėdą, kad parsigabenti tavarų, o vietiniams vertelgoms neleidė važiuoti Klaipėdon nei kur kitur ir vietiniai krautuvninkai tuojau nusibankrutino.

Labai dažnai vokiečiai pervingė per Mosėdį linkiai Sėdos ir Mažeikių savo sunikusias kanuoles. Vokiški aficerai atvedavo į valsčių ir reikalavo arklių su vėlimais, bei kad kelias kanuolėms būtų pataisytas. Kuomet staršė na neįpildydavo jų paliepinų, tai vokiečiai rėkdavo:

—Kas, po šimts biesių!... Jūs dabar mūsų ir todėl turite tarnauti mūsų kaizeriui!...

Vieną sykį vežė sunkiąją artileriją keliu, kurį pataisė gyventojai po mirties bausmės. Bet lietuvėlės išplėvė kelią ir pravažiavo per miestelį, prudo krantų, viena vokiška kanuolė įsirezė žemėn.

Šmotas žemės, nuo ratų spaudimo, atskilo nuo kelio. Vokiečiai suvarė viso miestelio gyventojus gelbėti kanuolę, bet ji vis giliai ir giliai leidosi žemyn, pakrypo ir pagalios nuvirto prudan.

Vokiečių aficerai taip nuo to pasiuto, kad tuojau liepė rykštėmis išplakti valsčiaus staršą, o visus gyventojus pavadino "miatėzninkais."

Tuojaus po to suareštavo abu du broliu Charčenko, raštininko pagalbininką Boguckį ir net raštininko kucharką.

Palaitė juos tris dienas po areštų ir paskui paleido.

Laikraščiai, apard vokiškų, Mosėdyje niekas negaudavo. Vokiečiai skaitydavo kanceliarijoj savo laikraščius ir besigirdami susukdavo:

—Kaunas painmtas! 500 kaunuolių!... 300,000 pudų miltų! 37,000 karabinių!... 60,000 belaisvių!...

Arba vėl panašiai:

—Rusai sumušti ties Švenčionėliais... 100,000 belaisvių paimta!...

kalbėjęs: "Nemuskit Marytės, ba ne ji pinig išgėrė." Motina, išgirdusi kudišką kalbą, nusigando ir tuojau nubėgo pas kleboną, kudišką nusitvėrusi. Kunigas paklausęs kudišką, "kada vaina baigsis"; jis pasakė, kad "sesioliktuose metuose." Kunigas tuojau ant vietos pasimėgęs. Kudišką gyvas, bet nuo to nustojes kalbėti.

Atsakomybė už šios žinios teisingumą paliekame patiems pranešėjams.

LIETUVIAI AMERIKOJ.

ATSIMINKIME NELAIMINGUOSIUS..

Nedaug jau laiko liko iki Kalėdų. Mes čia Amerikoje jas su tikime ramiai ir laimingai. Vienas kita sveikinime ir dovanas vienas kitam duosime. Kiekvienas išleisime nemažą pinigų visokiems niekniekams, be kurių galime kuopnikiausiai apsieiti.

Atsiminkime, kaip Lietuvoje šimet bus sutiktos Kalėdos. Atsiminkime tuos šintus tukstančių lietuvių, kurie liko išblaškyti po plačiąją Rusiją. Atsiminkime, kad šimtai tukstančių lietuvių tenai Kalėdas sutiks, duonos kashno neturėdami, nežinodami kur galvą priglausti, nuo bado ir šalčio kentėdami.

Dalį tų pinigų, kuriuos mes praleidžiame įvairioms Kalėdų dovanoms, mes galėtume paaukausti ne laimingiems mūsų broliams užjūryje. Jeigu mane myli, tai ir apilenkis šių metų dovaną, mane mylėsi. Už tuos pinigus galima sušėlti ir, rasi, nuo bado išgelbėti bent keletą savo santautiečių. Tarp jų gali būti tavo giminės, broliai, sėseris, tėvai, apie kuriuos nieko negirdi.

Lietuvi ir lietuvi! Paklabink savo žmoniškumo jausmą ir, užuot praleidęs keletą skaitlių, pasiųsk juos Liet. Gelbėjimo ir Autonomijos Fondan, vardu p. J. O. Sirvydo, 120 Grand st., Brooklyn, N. Y. J. Zukauskas.

IS GRAND RAPIDS, MICH.

Tilpusio protesto atitaisymas.

Protestą, kurisai tilpo "Lietuvos" 44-tame numeryje prieš "Laisvę" už netalpinimą mano atsaikimo į korespondenciją, šiūm atsaikau. "Laisvė" 84-tame numeryje mano atsaikimas korespondencijų skyriui 4-toje spalioje. "Laisvės" 79-tame numeryje tilpo mane apšmeižiantis raštas. Su grįžtančia pačia pasiūdinu atsaikimą į "Laisvės" redakciją. Per 4 numerius nesulaukiau jokio atsakymo. Tuomet o iš ten pasiekė kranto apšmė. Pas upe prasidėjo vėl visą naktį ir visą laiką girdėjo vokiečių kalbas. Vėl užėjo baisus rytas. Bet vokiečiai pradėjo trauktis atgal. Apie to val. išryto praėjo paskutiniai vokiečių kareiviai. Pasiūdarė tylu, ramu. Charčenko dar palaukė tulą laiką, bijodamas užsukti ant vokiečių. Bet štai šale, tarsi viesula, pralėkė kazakai. Pasiūdarė, kad rusai nustumė vokiečius nuo krantų upės Ekau (Kuršėje). Charčenko pakilo iš savo vietos ir soko bėgti pirmyn. Už pusvalandžio jis jau buvo tarp rusiškų žvalgų. ("A. L.").

Jonas Besasporis.

Pastaba. Aš pasiūniau toki pat protestą į "Keleivio" redakciją. "Keleivis" greit pasiuntė šį protestą "Laisvėi" ir tuomet "Laisvė" patalpino mano protestą ir atsaikimą. Jeigu "Kel." redakcija nebūt pridavusi mano protesto "Laisvėi", tai šioji gal ir būtų pasilikusi tylinti.

J. B.

Dr. Gaigalaitis Katyčių Pastorius.

Katyčiuose, Prūsų Lietuvoje, atstojusio kun. Kalankės vieton tautos vienbalsiai išrinktas "pons kunigigas Dr. Gaigalaitis" iš Priekulės. Spalio 3 d. Dr. Gaigalaitis atlaikė naujojo vietos pirmas pamaldas vokiečių ir lietuvių kalbose.

Nepaprastas Kudiškis.

Ponas St. Tatarjūnas iš Hudson, Mass., prisuntė mums laiską, kurį jojo draugas J. Grygeraitis, gyvenantis Nashua, N. H., nesenai iš Lietuvos gavęs. Laiske pranešama apie nepaprastą kudiškį, nesenai gimusį Lietuvoje. Laiske sakoma, kad "mūsų miestelyje" (miestelio vardas nep

tojų tapo ištremta Siberijon. Užbaigdamas kalbą, p. Ambraziejus priminė, kad kiekvieno lietuvių švenčiausia pareiga yra prisidėti kuom kas gali prie to, kad iškovojus Lietuvai autonomiją. Užbaigęs kalbą, p. Ambraziejus ištiesė du doliarus nuo savęs ir savo sužadėtinės—auką į Liet. Autonomijos Fondą.

Po tam p. K. Jankevičius trumpai pratarė apie šiandieninį Lietuvos žmonių padėtinį ir kvietė, kad mes neužmirštumėm šelpiti Lietuvos. Toliaus kalbėjo visa eilė svečių: Dr. Valiukas, p. P. Norkus, p. V. Ambraziejus, p. Šeigauskas, ir ant galo p. Danilins.

Aukų viso tapo surinkta \$15.50: nukentėjusiems nuo karės Lietuvos žmoniems \$10.50 ir Liet. Autonomijos Fondan \$5.00.

Aukavo sekantys: nukentėjusiems nuo karės: Dr. J. Valiukas \$5.00; po \$1.00—K. Jankevičia, V. Ambraziejus, B. Šeigauskas, K. Nazys ir J. Žiugžda; "Nusukrėlis" 50 centų.

Autonomijos Fondan: J. Ambraziejus, p. K. Jankevičius, p. Norkus, J. Vaitiekūnas ir V. Ambraziejus—visi po \$1.00.

Svečiai, pasilinksminę, pavalgę, pasizmonėję ir pasikalbėję apie Lietuvos vergus, apie dvyliką valandą skirstėsi namo, linkdami p. Ambraziejui suteiktą p. Jankevičiutei ir laimingai visą amžį gyventi.

IS ROSELAND, ILL.

"Aušros" veikimas. Pralabos. Keletą kartų pasirodė laikraščiuose, o ypatinai "Lietuvoje", žinutę, iš viešinio miestelio apie lietuvių, o ypač "Aušros" veikimą. Štai ir vėl turime progą pasidailinti su kitių miestų lietuviams kairiomis žinutėmis.

Nedėlio, spalio 24 d. mažoje p. Stančiko svet. (nes didelės joku būdu negalėjo gauti) "Aušra" surengė pralabą. Pralabą paklausytų susirinko skaitlingas būrelis pavyzdingos publikos. Kalbėtojas buvo p. J. A. Chmieliauskas, "Lietuvos" Redakcijos narys, p. Z. Vitkauskas, "Aušros" mokyklos mokytojas. Pirmasis priėmimai ir pavyzdiniai papasakojimo susirinkusios, kokia didelė lietuviams apsvietos stoka; kaip didele lietuvių kenčia nuo darbiau apsišvietusių svetimačių ir, pagaliai, kaip lietuvių, stengdamiesi gali įgyti reikalingą sau apsvietą. Ponas Vitkauskas kalbėjo apie tai, kaip žmonės šviečiasi, tobulinasi ir todėl žengia prie šviesesnių ateities. Ponia P. Petrovienė ir p. Olga O. Dargiūtė padėkiamavau susirinkusiems eilių. P. L. Dargiūtė yra maža mergaitė, bet dailiai tėvų išauklėta. Veiknei viena pramogė bei programė neapsieina be pavyzdinai išauklėto ir visų mylimo kudičio.

Nuo lapkričio 7 d., jei nebus kliūčių, "Aušra" savo svetainėje, 10000 Michigan av., pradės žieminio sezono seriją prelekcijų. Kadangi tarp roselandiečių inteligentų kaip ir nėra, todėl "Aušra" įieškos prelektų prakilnių chiegičių inteligentų tarpe.

"Aušros" mokykla gerai laikosi. Mokinių yra apie 35 abiejų lyčių ypatos; mokinama 6 vak. savaitėje. Daug mokinių iškalno užmokėjo už mokslo net už 3 mėn.

Darbai šiek tiek pagerėjo, tarsi ir žmonės daug linksmesni.

IS SO. BOSTON, MASS.

Is "Gabijs" veikimo. Spalio 22 d. prasidėjo "Gabijs" veikimas žiemos sezonui. Kiekvieną pėtnyčios vakarą gerb. M. Petrusko pagalba rengiama daugelis veikalių, operčių, operų. Jau prasidėjo mokslo Liet. Muzikos Konservatorijoje. Taip pat ir "Gabijs" repetitijos, kurios buna ketvergais. "Gabijs" yra ir didelės vaikų choros. Prirenka kelios grupės mokiniamsi veikalus vaidinti. "Gabijs" užsidėjo sunkų darbą ant savo pečių, tačiau gabijiečiai, noriai ir uoliai darbuojasi. Nariuose matyt užsidedimas ir atsidavimas dirbti labai tėvynės ir dailės. Vėr 50 darbėčių gabijiečių su pasisventintu veikla. Nuo spalio 22 dienos iki sekančio gegužio mėnesio kas savaitė būduodama po puiki vakarą su tam tikru programu, mūsų gerb. M. Petrusko išdirbtu.

Spalio 22 d. Lietuvių Salėje buvo stūlsta "Gudri Naslė", kuri nusisekė puikiai. Geriausiai vaidino daktaro rolę p. P. Apšega ir našlės—p. L. E. Kuzmauskaitė, Barsukovo rolę (A. Čebatorius) taipgi gerai sušlota. Geri buvo ir kiti. Vakarais, aplamai, nusisekė gana gerai. Artistai buvo puikiai prisirengę. Publika, kurios buvo apie 200, liko pilnai užgandinta. Visi ramiai užsilaikė laike vaidinimo. Vėliaus buvo šokiai.

Kitomis pėtnyčiomis bus statytas komedija "Expropriatorius", operetė "Adomas ir Jieva", "Nesipriešink" (komedija), operetė "Kaminkakrėtis ir Malunininkas", "Gaila Usų", "Jaunikis"; toliaus "Lietuviškas Milionierius", "Consilium Fakultatis", "Birutė", "Du Muzikantai", "Keistutis", "Blindas", "Pabaigtuvės", "Veluvas, Išradėjas" (opera) ir daug kitų veikalių; operčių ir siaip. Apart to, dar bus koncertas paminėjimui Politiškojo Seimo Vilniuje. Koncertas žada įvykti lapkričio 21 d.

Gero pasisekimo So. Bostono jaunimui ir "Gabijs". Sunkų, bet naudingą darbą pradėjo mūsų lietuvių jaunomėnė. Tikėtina, kad galės išlaikyti savo pradžią. Yra žmonių, prijauniančių mūsų "Gabijs" ir jai remiančių. Bet yra ir priešų tam gražiam darbiui. Jeigu šie nepaliaus veikę priešpriešą ir naudingiausią vietos lietuvių draugiją, tai jie susilauks to, kad bus viešai apšaukti ardytojais.

So. Bostonas dabar daug kuom yra persimainęs. Gyvenimas jame virte verda. Spaudos yra visų trijų sričių. Yra iš veikėjų visokių sričių. Geriausiai stovi dabar vidurinėji sriovė, kuri savo tarpe priekaito eilę įžymų ir darbėčių vyrų su gerb. M. Petrusku priešakyje.

Garbė bostoniečiams.

IS SCRANTON, PA.

Pavyzdys. Spalio 25 d. Politeatre rusinai laikė susirinkimą, kuriame svarbiausiu kalbėtojamu buvo mūsų gerb. veikėjas, Dr. Jonas Sliupas.

Ne tame svarba, kad šiame susirinkime kalbėjo gerb. Dr. J. Sliupas, bet pats svarbos branduolys, guli rusinų sutartyje. Metai laiko atgal lietuvių negalėjo tinkamai sugyventi visuomeniškai seime Brooklyn, vienok pas rusinuos to nėra. Kaip mums praeša, iš 45 komiteto narių buvo net 35 socialistai. Pačiame susirinkime dalyvavo ne tik socialistai, tautininkai, bet podraug ir kunigai. Pas lietuvių partijos reikalai pirmiausia, o pas ukrainiečius—tauta.

X.

NEW PHILADELPHIA, PA.

Nelaimė. Spalio 22 d. Silver Creek anglių kasykloje šuvis užmušė du lietuvių—Pr. Spoką ir Vincą Kvietinį. Spokas, Kvietinis ir Adomas Vaitkunas daktai dirbo: du pastarieji leiberiavo prie Spoko. Apie nelaimingąjį atsitikimą kalbama sekančiai:

Jie, užtaisę šuvį, uždegė jį, ir visi pasišalinę saugumon. Pistonas dinamitą uždegė neuztrenkęs. Spokas ir Kvietinis atbėgę taisė šuvį į karštą uoloje skylę išnaudo, ką kasyklų tiesos draudžia daryti. Sukimstas dinamitas sklydė nuo įkaitusios uolos explodavo pirma, negu Spokas su Kvietiniu spėjo pasišalinti. Kuomet A. Vaitkunas atbėgo, nesulaukęs jų išėjimo, rado abiejų kūnus uolos skelvdromis į dalis sukaptus. Kvietinio kūnas dar šiek tiek laikėsi kruvoje, tik galva ir viena ranka atstu nuo liemens gulėjo. Spoko kūnas buvo taip sukaptas, kad jo dalių negalima buvo nei suvesti.

Spalio 25 d. nelaimingieji palaidoti New Philadelphia lietuvių kapinėse su bažnytinėmis apeigomis. Tą dieną Silver Creek kasykla, laidotuves pagerbdama, nedirbo.

V. Kvietinis neseniai čia buvo apsigyvenęs. Jis paėjo iš Vilniaus rėdybos, mėgo vadintis save lenku, buvo 28 m. senas. Pr. Spokas paėjo iš Kauno apskr., Jovainių valsčiaus, apie 32 m. senas. Amerikoj pragyveno apie 8 metus. Spokas buvo ne tik New Philadelphia lietuvių, bet ir kitataurčių mylinas, nes buvo gero pasielgimo ir linksmas būdo žmogus. Prieš du metus jis vedė už moterį neseniai mirusio miesto kleriaus (V. Vasiliausko) dukterį.

Elzbieta, kuri su vienu metu dukterė liko dideliame nuoludime. Vėlonies brolis Jonas čia pat gyvena. Tėvai gi Lietuvoje. Pr. Spoko lavoną palaidot atėjo didelis būrys žmonių. Sv. Albino Dr-jai, iš apie 300 narių, kurių ir Pr. priklauso, ir-gi dalyvavo laidotuvėse.

Laidžiant Spoką karštą duobėn, tulas anglas parsiskubino iš kasyklos su Spoko galvos dalim, kuri surado po uolos skelvdromis.

Reporteris.

IS CLEVELAND, O.

Lietuvių biznis. Naujas laikraštis.

Nemažas būrys čia yra lietuvių, tik labai skystai jie čia apsigyvenę: įvairiose miesto dalyse galima rasti lietuvių. Žinoma tas lietuviams neatnesa naudos; ypatingai daug kenkia lietuvių pramonijai. Lietuvių pramoninkų čia gana mažai. Nėra atsakančios vietos pramonijos išpletojimui. Prie dabartinės šv. Jurgio parapijos lietuvių negalėjo įsigyventi. Mat čia mediniai namai uždrausta statyti, o muriniai daug kainuoja. Tat kuris susitaupo kiek skatiko, tai ir traukia kur į naujesnę vietą, kur gali nusipirkti pigiaus namą arba sklypą žemės namui išsibudavoti. Prie šv. Jurgio parapijos geriau įsigyvenusių lietuvių yra keletas smuklininkų. Krautuvinėms tai tik pastaraisiais metais pradėjo atidarinėti biznius keliose vietose. Gal lietuvių pradės geriau gyvuoti tada, kai naujoje vietoje pasibudavos nauja bažnyčia, kuriai jau ir vieta nupirka.

Vietos Teatrališka Draugija, apart dainų, ims ir gimnastikos lavinimos.

TMD. 20 kuopa rengiasi plačiai veikti. Apie tai bus vėliaus pranešta.

Ponas P. Šukis spaustuve turi gatavai įrengęs. Nepoligam tikimės, pamatyti ir laikraštį, kurio vardas, rodos, bus "Santaka".

K. Didukas.

IS ROCHESTER, N. Y.

Vietinės TMD. kp. apsilaidimas. Praeitėje vietinė Tėvynės Myletojų Draugijos kuopa turi kuom pasigirti. Kadaisiai jinai buvo viena veikliausių kuopų visoje mūsų draugijoje. Dar nesenas tas laikas, kuomet josios narių skaitlius buvo pasiekęs 140. Susirinkimai būdavo laikomi kas mėnuo, o jeigu reikalsas prieidavo, tai ir dažniau. Kuopa rengdavo vakarus, balius, pralabas ir kitokias pasilinksmimo ir pasimokymo pramogas. Kalbėtojus būdavo kviečia iš kitur. Gyvenimas kuopoje virte virė.

Praėjo gan trumpas laikas, ir dalykų stovis žymiai persimainė. Šiandien rochesteriečiai negali pasigirti, kad jų TMD. kuopa yra viena skaitlingiausiųjų ir veikliausiųjų. Atpenč, dabar jinai stovi paskutinių kuopų eilėje taip savo skaitlium, taip savo veiklumu. Narių skaitlius sumažėjo iki kokių 45-6 narių. Visas pirmians kunkuliuvis veikimas visai apmirė. Mūsų kuopa beveik baigia mirti.

Kame priežastis—sunku pasakyti. Ar mes netekome veiklumu, ar mūsų darbštys nariai išsiskaidė, ir nėra kas juos pavaduotų? Ar mes nustojome noro dirbti švenčiausį kiekvieno tėvynainio darbą—save ir savo brolius šviest? Ar mes jau nenorime gauti kas metalų pundi rasti, kuriuos Tėvynės Myletojų Draugija savo nariams suteikia ir kurie yra daug daugiau verti negu tie keli dešimčiai centų, kuriuos mes kas metalų įmokame į TMD. išdą? Ar mes užmigome dvasiškai? Ar gal kokia nors kita priežastis?

Kokia nebūtų priežastis—faktas pasilieka faktus: mūsų kuopa yra visiškai apsnudusi. Jai reikalinga atgaivinti ir prikelti iki tam laipsniui, ant kurio jinai pirma stovėjo, kuomet rochesteriečiai savo TMD. kuopa didžiūdavosi. Iš visų priežasčių, kurios galėjo prisidėti prie mūsų kuopos apsnudimo, svarbiausioji, mano nuomone, yra mūsų nerangumė. Neteikome mes tos energijos, kuri pirmiausia mūsų stumė prie veikimo. Sakau: netekome energijos. Ne, mes energijos turime, bet tikėtai apsnudome.

Dabar artinasi ilgi žiemos vakarai. Drauge su tuom artinasi ir išsėdimas didelių TMD. rasti, kurių, rasi, nuo pat pradžios mūsų draugijos gyvavimo nebuvo išleista. Turėdami žiemos metu dau-

giau laiko, vietos lietuvių galėtų prisiruoti tinkamai sutikti tuos didžiulius veikalus. Butų tikai mūsų pačių, vietos lietuvių, naujaubaijas prasiplatinę. Jie neša su savim apsvietą ir mūsų žmonių tarpą. Daugiau knygų mūsų tarpe—didesnė proga mums ir mūsų broliams geriaus apšviesti.

Žiemos vakarai labai tinka įvairioms pralaboms ir prelekcijoms—paskaitoms, ypač pastaromsios. Kitos kuopos, kaip matyt, iš laikraštų, jau uoliai rengiasi prie paskaitų. Kodėl mes, vietos lietuvių, turėtume būti užpakalyje kitų? Mes irgi galime suruosti eilę paskaitų pas save. Tas nesunku, ypač atsizvelgiant į tai, kad mūsų draugijos centro pirmininkas Dr. Žimontas, kaip girdėt, yra parupinęs tinkamų paskaitų.

TMD. yra bepartyska. Joje lygiai gali darbuotis įvairių politiskų ir tikėjimiskų pažvalgų žmonės. Šios draugijos tikslu yra grynai, tyra apsvietė, kuri kiekvienam lietuviui ir kiekvienai lietuvaitei yra reikalinga.

Tat visa kas suteikta mūsų kuopai kuogreičiausia proga atnešti milžinišką naudą sau ir mūsų broliams. Reikia tik takti pratęsti ranką ir pasinaudoti ta proga. Todėl nesnausime. Pradėkime veikti. Atnaujinkime veiklę TMD. kuopą, kad jinai pasiektų ne tik tai buvusiojo savo didumo, bet taipogi pralenktų visą tai, ką mes čia iki šiolei turėjome. Jeigu mes norėtume, mes savo kuopą galime padaryti didžiausia ir darbčiausia kuopa visoje mūsų draugijoje. Tam iš mūsų pusės reikia tikai tikro noro ir šiek tiek pasisventimo iš kiekvieno mūsų. Visi padarykime tikai po truputį, o kuomet visi savo darbą sudėsimė kruvon mažų kiekvieno mūsų pastangų vaisiai bus labai dideli.

Lietuviai ir lietuvaitei, tikiai pradėkime!

Bitė.

IS POOLVILLE, N. Y.

IS ukinkų gyvenimo. Jau nuo dešimties metų lietuvių pradėjo užgyventi ši kraštą, o kas metas vis naujų lietuvių pribuna, nusiperka ukus ir apsigyvena.

Lietuviai ukinkai turi įsitaise mašinas žemei apdirbti. Lietuviai ukinkai sėja visokių javų—kiečių, rugių, miežių, avižų, žirnių ir grikių; dėl gyvulių sėja kukuruzų, kuriuos apraigia ir paskui raugytai gyvulius šeria. Lietuviai ukinkai augina ir bulvių.

Iš gyvulių bei paukščių lietuvių augina vištų, karių ir kiaulių.

Apart ukės reikalų, lietuvių užsiima visokiais pirkliaimais. Tų pirkliaimų nei nesukaitysi, nes čia galima viską parduoti, pasinaujant į New Yorką.

Sioji vieta kaip ir nėra lietuviams žinoma, nes niekas apie ją nerašo laikraščiuose. Ji guli vidury New York valstijos, Madison pavieta, tarp Binghamton ir Utica, prie Delaware, Lackawanna & Western geležinkelio, 35 myl. nuo Utica.

Kai kurie lietuvių tarnauja pas kitus ukinkus, gaudami nuo \$15 iki \$35 mėnesį ir maistą. Seimyninkas, dirbdamas pas ukinką, gauna nuo \$500 iki \$600, stubą ir daržą. Kai kurie lietuvių dirba ant valdiškų kelių. Jie gauna \$2 už 9 val. darbo. Ant geležinkelio reikia dirbti net 10 val. už \$1.65.

Cia seniau susitvėrė SLA. kuopa iš 10 narių; dabar ji turi 26. Kuopos No. 215.

Lietuviai ukinkai nors ir dirba, vienok nėra taip suvargę, kaip miestų lietuvių. Jie visi sutikime gyvena.

A. Kazlauskas.

IS GRANT CITY, ILL.

Prastas pavyzdys.

Cia gyvena 11 lietuvių seimynų. Laikraščius niekas neskaito, nes, girdi, neverta pinigų mētyti už laikraščius. Per tai čia užsilaiko 2 lietuviškos karčiamos. Žmonės yra gana tamsūs ir nesupranta, kodėl jie turėtų laikraščius skaityti.

J. K.

IS NEWARK, N. J.

Lietuvių "Tag Day." Spalio 24 d. katalikų Tautos Fondas surengė Newark tap vadinamą "Tag Day"—rinko aukas nuo karės nukentėjusiems lietuviams gatvės.

Per dieną surinkta \$1,217.90. Buvo surengtas ir vakaras su įžanga,

kur turėjo kalbėti po. St. Simkus, bet jis, dėlei nežinomų priežasčių, nepribuvo.

Visas aukų rinkimo darbas tapo atliktas po vadovyte pp. J. Kraulauko, V. Vaskėvičiaus ir kun. J. Dobožinskio.

IS NEW BRITAIN, CONN.

Pralabos. Spalio 17 d. vietinė LSS. 5 kp. parengė pralabas, į kurias įžanga buvo uždyk. Kalbėtojas buvo M. Dusevičius iš Worcester, Mass., ir vietinis J. Girdauskas. Dusevičius, tarp kita ko, sakė, kad jeigu visi priklausytų prie unijų, tai galėtų ir karę su laikyti Lietuvoje. Savo pralaboje jisai daugiausia užsispuldinėjo ant tikėjimo ir jį labai niekino, kaip tai paprastai socialistai daro savo pralabose. J. Girdauskas, Lietuvių Ukės Klubo pirmininkas, manydamas, kad tai priešas anglikas. Tamsu buvo, ir todėl jisai nei nematė, kad įjausio savo draugą. Supjaustė taip, kad turėjo vaikščiojimui lazdy griebtis. Vienam lietuviui supjaustyta koja, kitam akis ant veido iššokdinta. Dabar vaikščioja apsirėję.

Parapijonas.

IS ROCHESTER, N. Y.

Ivairumai.

Oras pas mus dabar gražus, vėsus, ypač naktimis. Čia miesto gatvės tiršta apsidintos medžiais. Tat lapų ant žemės dabar guli ištisos kupetos. Rochester savo medžiais yra užsipelnęs vardą "Garden of America" (Amerikos sodnas). Kiekvienas, kuris čia šiek tiek ilgiau pagyvena, pripažįsta, kad šio vardo mūsų miestas yra pilnai užsitarnavęs.

Darbai čia tuom tarpu nepergerai eina. Darbo tačiau galiama gauti apeliokės ukės-farmose.

Lietuvių šiame mieste gyvena diktos kasitlius. Jie turi puikių sąvą muringą bažnyčią ir taipogi kambarius moksloinei. Gedimino draugija turi sąvą sveitainę. Iš lietuvių yra visa eilė visokių vertelių. Ypač daug yra smulkų-salinių, gal net ir perdaug. Tikiai viena bėda: nėra čia lietuviškos vaistų krautuvės, "Drug Store." Tokiai krautuvei čia yra tinkama vieta, ir jinai galėtų turėti geras pasekmes. Taipogi stoka čia lietuvių gydytojų. Jeigu atsirastų lietuvių gydytojas, kurisai pas mus apsigyventų, jisai galėtų gerai gyventi. Jeigu kas iš mūsų tautiečių vaistininkų arba gydytojų nori gauti informacijų apie vietos gyvenimo išlygas, tai gali kreiptis sekančiu adresu: Joseph J. Ricki, 583 Hudson ave., Rochester, N. Y.

J. J. R.

IS LEDFORD, ILL.

Iš girtos kempelio. "Girtas kempelis"—tai, rodos, geriausias vardas vietos lietuvių kolonijai. Sisai miestelis yra taip vadinamas "sausas," tai yra pardavinėti svaigalus jame uždrausta. Lietuviai tačiau čia daugiau girtuokliauja negu kairiose kitose kolonijose, kame svaigalai viešai pardavinėjama. Tiesiog bausi darosi, pažiūrėjus į vietos lietuvių.

Vietos lietuvių gali "pasigirti" tuom, kad jie užsilaiko du paleistuvystės namus, kurių savininkais yra lietuvių. Nesyk šie savininkai buvo nubastiti po keletą šimtų doliarų, tačiau nepaliaujau. Girdi, geras pelnas. Sako, niekur tiek neuždirbsi.

Žmonėms tiesiog ir stubas čia atveža po keletą bačkūčių vienu kartu. Tuomet lietuvių "pulka voja," vieni pas kitus "į svečius" traukia. Geria seni, jauni, maži, moteris ir vyrai. Motinos ne tik tai pačios geria: bet ir ant rankų nešiojamiems kudiškiams duoda. Sustikę tarp savęs gatvėje, vietos lietuvių pradeda paprastai kalbą klausimu: "Ar užpundysi?" O pas klausiką nosis ir be to "užpundymo" jau kaip slyva. Prietoki aplinkybių lietuvių apsvietos stovis, suprantama, yra žemas. Kitas, nors laikraštį ir išsirašo, tačiau "neturi laiko" žiūrėti į jį.

Vietos lietuvių jaunimas labai prates į mustynes. Jeigu susirenka draugai ir nėra ką mušti, tai nekartą merginos mušama. Kiek laiko atgal laikė šokių vakarą vienas "nikelinis" sportas.

Čia ant "porčių" ir, pamatęs besedintį merginą, nuvertė ją

Herkimers, N. Y.

—Siame miestelyje randasi daugiausia medžio išdirbėjų dirbtuvės, kuriose lietuvių dirba. Darbai eina neperprastaisiais.

—Lietuvių čia yra apie 20 seimynų ir tiek pat pavienių.

Herkimers, N. Y.

—Siame miestelyje randasi daugiausia medžio išdirbėjų dirbtuvės, kuriose lietuvių dirba. Darbai eina neperprastaisiais.

—Lietuvių čia yra apie 20 seimynų ir tiek pat pavienių.

Herkimers, N. Y.

—Siame miestelyje randasi daugiausia medžio išdirbėjų dirbtuvės, kuriose lietuvių dirba. Darbai eina neperprastaisiais.

—Lietuvių čia yra apie 20 seimynų ir tiek pat pavienių.

Herkimers, N. Y.

—Siame miestelyje randasi daugiausia medžio išdirbėjų dirbtuvės, kuriose lietuvių dirba. Darbai eina neperprastaisiais.

—Lietuvių čia yra apie 20 seimynų ir tiek pat pavienių.

Herkimers, N. Y.

—Siame miestelyje randasi daugiausia medžio išdirbėjų dirbtuvės, kuriose lietuvių dirba. Darbai eina neperprastaisiais.

—Lietuvių čia yra apie 20 seimynų ir tiek pat pavienių.

Herkimers, N. Y.

—Siame miestelyje randasi daugiausia medžio išdirbėjų dirbtuvės, kuriose lietuvių dirba. Darbai eina neperprastaisiais.

—Lietuvių čia yra apie 20 seimynų ir tiek pat pavienių.

augštelininką žemyn. Už merginą užsistojo josios draugė. Pakilo skandalas. Tuoj atvyko "amniulas sargas," ir sportelis atsidurė belangėje. Už kiek laiko po šiam atsitikimui užsistojo už savo draugę mergina buvo įėjusi vakare vandens semti. Stai ga pro pat josios galvą prasyklė bonka ir, didelin smarkumu atsimušus į sieną, sutrupėjo. Jeigu būtų pataikius merginai, kas žin kaip būtų buvę. Kas metė bonką—nebuvo matyt. Taip piktdario ir nesutrieškota.

Nepersenai keturi jauni lietuvių nuėjo prie geležinkelio pasitikti merginų, atkeliančių iš kito miestelio. Tenai rado angliukų. Žodis po žodžiu, ir susimušė. Prieita net prie peilių. Vienas lietuvių išsitraukė peilį ir pradėjo pjaustyti vieną vyrų, manydamas, kad tai priešas anglikas. Tamsu buvo, ir todėl jisai nei nematė, kad įjausio savo draugą. Supjaustė taip, kad turėjo vaikščiojimui lazdy griebtis. Vienam lietuviui supjaustyta koja, kitam akis ant veido iššokdinta. Dabar vaikščioja apsirėję.

Parapijonas.

Providence, R. I.

—Žadama tverti jaunomėnės draugiją, kuri darbuotųsi apsvietos dirvoje.

Baltimore, Md.

—Kalbama, buk p. Laukis, pabiovisio eiti "Darb. Balso" redaktorių, grįžias Chicago.

So. Manchester, Conn.

—219 LSS. kuopa surengė pralabas. Kalbėtojam buvo LSS. centro sekretorius, p. J. Stasilevičius. Prie kuopos prisirašė 9 nariai.

Middleboro, Mass.

—Laikė p. St. Sarapo vestuvių su p. Sel. Plečiaus surinkta aukų kenčiantiems mūsų broliams Lietuvoje \$11.75.

E. Arlington, Vt.

—Liet. Darb. Lit. Draugijos 3 kuopa spalio 17 d. surengė Rusijos revoliucijos 10 metų sukaktuvių paminėjimą.

Cleveland, Ohio.

—"Mirtos" choras turėjo pasilinksmimo vakarėlį, kuriame išleista laimėjiman lietsargis, metų laikraščio prenumerata ir knyga. Vakarėlis davęs apie \$50 pelno.

Grand Rapids, Mich.

—Simono Daukanto Dr-ją parengė pralabas. Kalbėjo p. Vitkauskas apie Sim. Daukantą, apie draugias ir apie sunkų darbininkų padėjimą.

Waukegan, Ill.

—Iš čia išvažiavo dvi lietuvių seimynos į ukės Louisianavaltijon, lietuvių kolonijon apie miestą Dodson. Juos iki vietai palydėjo p. C. Kasputis, Rock Island geležinkelio imigracijos ir žemdirbystės departamentu valdininkas. Drauge su jais važiuoja taipogi viena seimyna iš Herrin

Visi laikraščiai stūnčiami rankraščiai turi būti pažymėti autorius pa-
rašu ir adresu. Pasirašantieji pas-
dominami turi paduoti. Redakcijos ži-
nial, ir savo tikrąjį vardą.

Redakcija pasilieka sau teisę at-
siminti, jei rankraščius trumpinti
ir taisyti.

Netinkamus laikraščius rankraščius
Redakcija, pareikalauja, grąžina au-
torin atgal jo tešomis.

Reikia visada rašyti plunksna ir tik
ant vienos popiero pusės, paliekant
placius tarpus tarp eilučių.

Apžvalga.

**Katalikybės ar chuliganystės
laikraštis?** Pastaruoju metu
mums—kaip, be abejonės, ir dau-
geliu Amerikos lietuvių—pradedama
darytis neaišku, kokiame tikslu yra
leidžiamas „Draugas“. Iki pasta-
rųjų laikų mes manėme, kad lie-
tuviai kunigai įsteigė „Draugą“
tam, kad apsiginti nuo visokių už-
puolimų ant jų pačių ir ant
katalikų bažnyčios bei tikėjimo,
taipogi kad platinti tarp Amerikos
lietuvių katalikybę. Prisilaikydami
tokios nuomonės, mes jaučiamės
gan kėblame padėjime.

Kiek mums žinoma, katalikų ti-
kėjimas draudžia užpildinti ant
žmonių, vertis į jų namus,
griauti šeimos ramybę. Tą drau-
džia ne tik katalikų tikėjimas,
bet taipogi kiekvienos civilizacijos
šalies įstatai ir tiesiog paprastojo
padorumo jausmas. Žmogų, ku-
risai nebeja šios drausmės ir įsi-
veržia į svetimą namą, vadinama
plėšiku, piktadariniu, chuliganu arba
panašiu vardu. Už drausmės su-
laužymą valdžios įstatai baudžia ir
visuomenė pasmerkia.

Dar bjauresnės rūšies chuliganais
yra tie, kurie viešai spaudoje, per
laikraščius, įsiveržia į svetimą, pri-
vatišką gyvenimą, į šeimyninį gy-
venimą, išvėla šeimyninius reika-
lus viešumai ir stengiasi juos pa-
juokti, purvais apdrabstyti, sten-
giasi kaip galint bjauriau apipuri-
vinti nekuom nekaltas moteris, ap-
šmeižti jas. Žmonės, kurie taip
elgiasi, turi būti priskaityti prie
ištvirkėlių skaitliaus, prie žmonių,
kurios kiekviena susipratusi vi-
suomenė pasmerkia.

Kaip sykis panašiu darbu pra-
dėjo pastaraisiais laikais užsiimti
nėi „Draugas“, kurio leidėjais yra
regis, 61 kunigas ir keli sveiči-
kiai. Kiek mes pastebėjome, „pir-
ma kregždė“ buvo „Auksinė plunks-
na“, kame prirašyta užgaulingų
jėgų už tai, kad p. S. P. Tana-
nevičius, gerbdamas p. Račkauką
kaipo vieną geriausių lietuvių
poetų, padovanojo jam auksinę
plunksną. Nors straipsnyje buvo
skaudžių asmenisčių įžeidimų, ta-
čiau laikytasi šios tokios, nors
ir kreivos, idėjos.

Pradąsint pirmu bandymu
„Draugas“ pradėjo tapinti jau
„atviresnius“ straipsnius. Apie
pora savičių atgal pasirodė
„Amerikos Jurgis Spurgis“, kame
pripasakota neteisėjų, išvilkė
privatišką ir šeimyninį asmen-
gyvenimą, neužmiršė nei mo-
ters to vyro, prėst kurį tasai pa-
skvilus buvo atkreiptas. Tačiau
dar neturėta užtektinai drąsos,
kad aiškiai įvardinti vardus ir pa-
vardes šmeiziamajam žmogui.

Pracitą savitę jau toliaus nu-
žengta. Viešai išvardinti pp.
Račkaukas bei Grigaitis, dviejų
laikraščių redaktoriai, ir jiems
ant galvų išlieta peras kibiras pa-
nagų. Tose „pastabose“ pri-
pasakota didžiulius nesąmonių
kokių joks padorus žmogus ne-
prisileistu, o šiek tiek padorus
laikraštis atsakytų jas talpinti.
Tyčiojamasi ne tik į abiejų
minėtųjų asmenis, bet taipgi į
velkama ir jų žmones, tyčioja-
masi kiek tikta sugėbama. Ši
pastebėtina begėdiškuma ir šyk-
štum pasakojama, kad p. Gri-
gaicio žmona yra žydelkaitė, duo-
dama į „Berleibkės“ vardas ir
sąryšyje su ja pradėdama pasako-
ti apie „antikristo“ gimimą iš
„žydelkės“ didžiausias nesamo-
nes, kolkas galėtų, rodo, pasako-
ti tikta žmogus girtas arba ne-
pilno proto.

Ponas Grigaitis yra žmogus
svetimos mums sriovės. Tačiau
mes manome, kad jisai turi to-
kią pat pilną, kaip ir visi kiti
žmonės, teisę reikalaujanti, kad jo
privatišką šeimyninį gyvenimą
nebutų išvilkta viešon pajaukoni
ir kad iš jo žmonės nebūtų doro-
mi toki gyvuliški juokai, kokius
užtiknami „Drauge“. Užpulta ne

jisai vienas. Iš augščiaus paduo-
tojo skaitliaus matome, kad už-
puolėję ir šmeiziamieji žmonės
prieklauso prie įvairių sriovių.
Bendra visiems žymė yra ta, kad
nei vienas iš jų nepriklauso prie
klerikalinio abazo. „Draugui“
pradedant vis daugiau prakti-
kuoti chuliganisnius kovos budus
prieš tuos, kurie ne su juom eina,
kyla pavojus, kad ir kiekvienas
Amerikos lietuvis, neispažįstantis
kėmešinio tikėjimo, gali būti
kaip ir augščiaus minėtieji, taip
pat, jeigu dar ne bjauriau, ap-
šmeiztas ir apibjaurotas. Prade-
dant „Draugui“ taip elgtis, nei
vienas negali būti užtikrintas,
kad sekandami to laikraščio nu-
meryje jisai pats nebus išpur-
vintas arba jojo žmona, dukter
ar kita brangi ypata nebus apibjau-
rota ir šlykščiai pajaukoni. Ma-
tant, kaip „Draugas“ iki šiolie
„progresavo“, reikia tikėtis, kad
jisai ir toliaus šiuom pačiu keliu
eis, jeigu nebus kokių nors budu
sulaikytas.

Akyvaizdoje tokių faktų, mes
klausiame tu suvisr kapos lietu-
vių kunigų, kurie leidžia „Drau-
gą“, kam tasai laikraštis yra jų
leidžiamas: ar katalikybės apgi-
nimui ir sklaidimui, ar jų, ku-
nigų, luomo apginimui, ar chuli-
ganystės platinimui tarp Ameri-
kos lietuvių? Įdomu būtų žinoti,
su kuo reikalauja. Jeigu tasai
laikraštis yra chuliganystės vardan
leidžiamas, tai tegul taip ir pasako.

Literatūros naujienos. Tėvynės
Mylėtojų Draugijos nariai, be
abejonės, su dideliu užsąmūdi-
mumi sutiks žinią, kad didis italų
rašytojo d'Annuncio veikalas
„Sirdis“, apie kurį daug buvo
kalbėta, jau apleidžia spaudą ir
kad neužilgo nariai galės
juom pasidžiaugti. Rašant šiuos
žodžius, TMD. Prezidentui, Dr.
A. J. Zimontui, jau įteikta kele-
tas to veikalo exempliarų, kurie
spėjo aplėsti spaudą. Likusioji
dalis busianti dar šią savaitę už-
baigta ir sukurta pas TMD. cen-
tro knygynį, p. Damijonaitį, Chi-
cagoje.

Kita įdomi ir plačiai apkalbėta
knaga—butent: Dr. Šliupo pa-
rašyta „Lithuania in Retrospect
and Prospect“—taipogi jau iš-
ėjo. Tai yra anglų kalboje kny-
ga apie Lietuvą ir lietuvius. Iš-
leido ją Lietuvių Spaudos Drau-
gija Amerikoje. Knyga turi iš-
viso 97 puslapius. Leidinys gan
grazus.

Šios knygos tikslas yra, kaip
jau visi žinome, kaip galint ge-
riau supažindinti angliškai skai-
tančiąją visuomenę su Lietuva ir
lietuviu. Apie tai, kokia iš to
butų nauda, buvo jau daugel kar-
tų kalbėta. Visas darbas prita-
riantiems šiam reikalui lietu-
vims—o koks lietuvis nenorėtų,
kad apie jojo tėvynę ir tautą bu-
tų kuoplačiausiai žinoma?—da-
bar yra kaip galint plačiaus šią
knygą praskleisti. Dr. Šliupas
ją parašė. Lietuvių Spaudos
Draugija Amerikoje ją išleido.
Tuom svarbiausioji darbo dalis
yra jau atlikta. Tačiau šio darbo
dalis bus be naudos, jeigu knyga
nebus atsakančiai išplatinta. Tik-
tai išplatinus kuolabjausiai kny-
ga tarp angliškai skaitančiosios
visuomenės, galima tikėtis, kad
knyga, kaip informacijos įran-
kis, pilnai atsieks savo tikslo.

Kadangi pas mums nėra tam ti-
kros įstaigos, kuri užsiimtų josios
išplatintu, tai darban turėtų eiti
kiekvienas. Kaip jau „Lietu-
vie“ buvo rašyta, viena gerųjų
priemonių būtų ta, kad lietuvių
draugijos, klubai ir kitos orga-
nizacijos užsisakytų tos knygos
po tiek exempliarų, po kiek tiki-
masi išplatinti, ir paskui pra-
skleisti sulgy savo išdirbtosio pla-
no. Čia yra grynai visuomeniš-
kas darbas, kurisai privalėtų
kiekvienam lietuviui apėti. Pro-
ga dabar labai gera.

Trečias stambesnis veikalas, iš-
ėjęs pastaruoju metu, yra p. V.
K. Račkauko parašytoji „Ameri-
ka“. Tai yra didelis—288 pusla-
pių—informacinis veikalas, ku-
risai gali būti didus kiekvie-
nam lietuviui, kurisai norėtų
čiaus susipažinti su Amerika ir
Amerikos lietuviu. Veikalas ly-
giai tinka taip čia gyvenantiems,
taip tiems, kurie mano atkelti
iš svetur Amerikon.

Šioje knygoje paduodama daug
įdomių informacijų. Štai viena
jų, labai įdomi ir ypač Ameri-
kos lietuviams veikėjams atsi-

žvelgtina: nuo 1899 iki 1914 me-
tu atkeliavo į viso, sulgy atskaitų,
252,504 lietuvių. Iš to skait-
liaus 122,717 lietuvių pūnais anala-
betais, tai yra nėmekėjo nei ra-
šyti nei skaityti. Pridėjus prie
jų dar tuos, kurie koka skaity-
ti, bet nemoka rašyti, gaunasi iš-
viso 134,069. Kitais žodžiais ta-
liant, tikta mažesnė dalis lietu-
vių, atkeliavusių per tuos 16 me-
tų, moka rašyti ir skaityti. Tai
yra gera medžiaga rimtam pa-
mąstymui.

Šmeizto atitaisymas. Nesenai
Chicagoje Fine Arts Building'e,
vadinamame „Mažamjame Teatre“
statyta veikalas, užvardintas „Li-
thuania“. Apie tai savū laiku bu-
vo pranešta vietinėse žiniose „Lie-
tuvoje“. Tasai veikalas, kaip vė-
liau pasirodė, yra niekuom kitu,
kaip ūktai dideliu šmeiztu ant
Lietuvos. Veikale parodoma di-
džiausi degeneratų išsigimėliai, pa-
skendę girtuoklybėje ir ištvirkime.
Patsai autorius matėmėi niekuom
met Lietuvoje nebuvo, jos visai
nepažįsta ir savo veikalą su lygiu
teisingumu—ar neteisingumu—bu-
ty galėjęs pavadinti „Rusija, Vo-
kietija, Anglija, Amerika, pekla,
arba kuom kitu. Kodėl veikalas
pavadinta „Lithuania“—tai žino-
ti tiktai pačiam jojo autoriui, ku-
risai, sakoma, liko užmuštas ka-
rėje prie Dardanelių.

Tam, kas su lietuviu bent tru-
putį susipažinęs, aišku, kad tai
didžiausia nesąmonė, kokią kas
nors galėjo prieš lietuvius išga-
voti. Tačiau vietos angliškųjų
dienraščių recenzentai, imdami p.
Brookes'o, to veikalo autorius,
„Lithuania“ už tikrą pinigą, pra-
dėjo daryti savas išvadas. Ste-
bėtinai, kad lietuviu iš pačių pra-
dėty griežtai neuzprotestavo prieš
tokį Lietuvos šmeizimą. Tiesa,
buvo bandymų daryti. Kaip „Lie-
tuvoje“ pranešta, dienraščiui „The
Chicago Daily Tribune“ buvo pa-
siųstas tame reikale straipsnis.
Tačiau tame laikraštyje straipsnis
netilpo, kaip tai paprastai yra su
jam pasiūnčiamais straipsniais apie
Lietuvą ir lietuvius.

Pono Brookes'o šmeizto atitai-
symas tilpo „The Chicago Daily
News“ spalio 28 d. numeryje.
Tai p-lės St. Čirulionutės straip-
snis „In Lithuania“, skaitytojų
balsuose. Straipsnelis gambia pa-
rašytas. Reikėjo iš pačių pradžių,
kad tiktai veikalas pradėta vai-
dinti, nurodyti p. Brookes'o tva-
rinio tikrąją vertę.

Svečiai. Girdėjome, kad Ame-
rikon neužilgo atvyksias adv. Jo-
nas Vileišis.

Kitu jau atvykusiu svečiu yra
kun. Dr. Antanas Mališauskas.
Apie jį rašoma laikraštyje „The
New York Times“, kad jisai at-
vykęs rinkti aukų nukentėjusiems
dėl karės. Jisai atvykęs nor-
vegiskų garliaviu „Frederick
VIII“. Kaip „The New York
Times“ praneša, kun. Mališauskas
sakęs, kad jisai rinksis aukas ir
siųsis jas „Lietuvių Draugijai“
Nukentėjusiems Dėl Karės Šelp-
ti“ (Lithuania Society for the
Relief of War Sufferers). Jisai
sako, kad, vokiečiams užplaukus
iš Lietuvos pabėgę suvisr vienas
milijonas vyrų, moterų ir vaikų.
Sulgy apskaitilavimų, pusę jų pa-
bėgėlių esą lietuviu. Rusų val-
džia negalinti aprūpinti visų jų
pabėgėlių. Daugelis jų ant ke-
lio nuo bado ir nuovargio mirš-
ta. Padėjimas daug blogesnis
negu Belgijoje. Kun. Mališauskas
mano apkeliant Amerikos lietu-
vių kolonijas ir pradėjęs savo
kelionę nuo Brooklyn, N. Y.

Mums nieko apie kun. Ma-
lišausko atvykimą neteko girdėti
nei laikraščiuose patėmyti.

Apšvietos Reikalais.

Organizuotos ir šiandien viešpa-
tančiosios valstybės turi gerai or-
ganizuotas ir ant gerų pamatų pa-
statytas apšvietos įstaigas—mo-
kyklas, knygynus, paskaitų bei
praktikų kursus, muzėjus ir kt.
Užtikninti tu apšvietos įstaigų
valstybės kas metas skiria dide-
les pinigų sumas. Taip, maž-
daug skleidžia apšvietą valstybės.

Su lietuviu kas kita. Mes ne-
turime valstybės. Todėl iš jos
įstatų nei galime paskirti tuk-
stančių rublių arba doliarų ap-
švietos reikalams. Nors ir ne-
turime pinigų, paskirtų apšvie-
tos reikalams, mes turime kokių

reikalams, vieną turime kokių
nors budu šviesti ne taip pri-
augančiąją lietuvių, mažuosius
bei mažasias kaip suaugusiuosius.
Sakau, turime geriau rūpintis su-
augusiųjų švietimu, nes priaugan-
čiąją kartą galime pasiūti vie-
šosios šalies mokyklosna, ir ten
ji gaus reikalingą apšvietą.
Gi su suaugusiais taip negalime
pasielgti, nes jų viešasios mo-
kyklas jau neįmanoma. Teisybė, yra
vakarinės viešosios mokyklos, ku-
rias kiekvienas gali veltui lankyti
ir jose pasisemti reikalingos ap-
švietos. Bet, deje, ne kiekvienam
tos mokyklos yra prieinamos.

Kodėl jos neprieinamos, apie
tai čia nemanau kalbėti, nes kai-
kurios priežastys jau buvo nuro-
dytos ankščiau spaudoje.

Nemanau čia kalbėti apie jau-
nosios kartos auklėjimą bei švie-
timą. Manau čia pakalbėti ir nu-
rodyti kai-kurios budus, kaip ga-
lima pasekmingai šviesti suaugu-
siuosius.

Jeigu pažvelgsime į svetintau-
čius, tai užtęsimysime, kad nors
jie ir iš mažens turėjo daugia-
progos apšviesti ir, be abejo, yra
daug geriau apšviesti už lietu-
vius, visgi jie neuzmiršta ir suage-
šviesti bei kitus šviesti. Čia,
Amerikoje, yra svetintaučių laik-
raščių ir organizacijų, ką užlaiko
nuolatinius prelegentus, lektorius,
liaudies švietėjus. Jeigu Ameri-
koje, kur yra priverstinis vaikų
mokyklas, užlaikoma augščiaus nu-
rodytieji suaugusių mokytojai, tai
apie mus, lietuvius, neturėtų buti
nei kalbos, nei abejonės.

Daug lietuvių Lietuvoje, dėlei
jų ir dažniausiai ne nuo jų
priklausančių priežasčių, negalėjo
įgyti reikalingos apšvietos. Daug
lietuvių yra neturtingų tėvų vai-
kai. Užaugo jie kaimuose, sunkų
darbą bedirbdami drauge su savo
tėvais, ir pagaliai atvažiavo Ame-
rikon, pradinę apšvietos, pradi-
nio mokslo neturėdami. Čia pa-
tenka kitokiosna gyvenimo aplin-
kybėna. Dažniau susiduria su
pamokytais žmonėmis, o reikia ne-
užmiršti, kad yra tukstančiai
dirbturų, kur nemokančiam skai-
tyti ir rašyti neduoda darbo. Ga-
lop supranta mūsų brolis lietuvis,
kad reikia mokyti, reikia šviesti.

Supradami nors praktišką ap-
švietos vertę, steigia knygynus,
steigia skaityklas, rengia prakal-
bas, prelekcijas ir nors tokiu budu
stengiasis šviesti. Bet neresame
tokio didesnio miesto, kur gyve-
na skaitlingas lietuvių būrelis, kad
jame, žiemos metu, neįsdygtų va-
karinė mokyklėlė. Kas gi, gal
paklausime, steigia tas mokyklė-
les? Gal inteligentai, gal biznie-
riai? Oi ne! Jas steigia ir už-
laiko apšvietos geidžiantieji juo-
dabariai darbininkai! Reikia,
mūsų vientaučiai geidžia mokslo
žinių, nori apšviesti, ir dėl to
priežasties jie steigia žiemos me-
tu vakarinės mokyklas, moka di-
deles nuomas už mokyklos kam-
barius ir gerai apmoka lietuviui
mokytojų už patarnavimą jiems,
už jų pamokinimą.

Teko ne kartą matyti, kaip dar-
bo žmonės bėga sen, bėga ten,
įsiekdami žmogaus, kuris apsi-
lėmęs lietuviu, kurisai moka
lietuvių vakarais pamokyti. To-
ki atsitikimai aiškiausiai pasako,
kaip sirdingai mūsų broliai trok-
šta apšvietos, mokslo. Intelligenti
pareiga yra pagelbėti savo bro-
liams įgyti mokslo, apšvietos.

Taip, vienur-kitur susitvėrė liau-
dies mokyklos, liaudies universi-
tetai ir kitos draugijos bei orga-
nizacijos, pasiėmusios sau tikslu
pagelbėti savo viengimiams įgyti
reikalingų mokslo žinių. Bet li-
giniu atsafo darbštesniųjų žmo-
nių upas, apilo: jie savo darbe ir
veik visos apšvietos draugijos ar-
ba nieko nevykia apšvietos dirvo-
je, arba visai jos pakriko. Pa-
kriko, nes nebuvo tinkamai suor-
ganizotos, neturėjo tvirtos sau
pagėdės.

Reikia tatau sutvarkyti liaudies
švietimo darbą taip, idant jisai
atitiktų kuodangausia naudos ne
kam kitam, bet pačiai liaudžiai.
Jeigu ir toliau bandysime pakri-
kusiomis spēkėmis liaudį šviesti,
tai ankščiau ar vėliau tas mūsų
švietimo darbas turės pakrikti.
Privalo liaudį šviesti ne atskiros
įstaigos, draugijos bei ypatos, vie-
nu žodžiu, ne atskiros, bet orga-
nizuotos ir stipriausios Amerikos
lietuvių spēkos.

O kas gi yra tos „stipriausios“
Amerikos lietuvių spēkos—gal pa-

klusime. Didžiausios mūsų orga-
nizacijos, be abejo. Tos mūsų
organizacijos ir turėtų bendromis
savo spēkomis veikti apšvietos sry-
tyje.

Kaip ir kokiū budu tos orga-
nizacijos turėtų liaudį šviesti—
apie tai jau buvo plačiau kalbėta
spaudoje. „Laisvosios Minties“ 60
numeryje buvo pasakyta, kad di-
džiosios organizacijos (S. L. A.,
T. M. D., L. S. S. ir kt.) ben-
dromis savo spēkomis padirbtų
stereoptiskų paveikslų iš įvairių
ir lengviaus prieinamų mokslo sry-
čių: užlaikytų apmokamą prele-
gentą bei liaudies švietėją, kuris,
važinėdamas nuo miesto į miestą,
išguldintų žmonėms lekcijas iš
įvairių mokslo šakų. Lekcijas ga-
lėtų paaiškinti tais stereoptiskais
paveikslais. Tokiam prelegentui,
sumaiyme buvo pasakyta, būtų
galima mokėti apie \$18.00 į sa-
laimą ir kelionės išlaidas.

Sumanytojas galop patarė laik-
raštiniams ir organizacijų val-
dyboms plačiau ir nuodugniau ap-
jaukinti tųjį sumanyimą. „Lietu-
va“, „Ateitis“ ir, berods, dar vie-
nas-antras savaitraštis pritarė tam
sumanyimui, bet pritarimu viskas
ir užsibaigė. Ar svarstė tai orga-
nizacijų valdybos? Tai tik vienas
Dievulis nežino. Taip sumanymas
ir liko užnestas užpekin. Nuo
vienos-antrios ypatos buvo girdėta,
buk, girdi, tokio lektoriaus bei
mokyklos, užlaikoma augščiaus nu-
rodytieji suaugusių mokytojai, tai
apie mus, lietuvius, neturėtų buti
nei kalbos, nei abejonės.

Daug lietuvių Lietuvoje, dėlei
jų ir dažniausiai ne nuo jų
priklausančių priežasčių, negalėjo
įgyti reikalingos apšvietos. Daug
lietuvių yra neturtingų tėvų vai-
kai. Užaugo jie kaimuose, sunkų
darbą bedirbdami drauge su savo
tėvais, ir pagaliai atvažiavo Ame-
rikon, pradinę apšvietos, pradi-
nio mokslo neturėdami. Čia pa-
tenka kitokiosna gyvenimo aplin-
kybėna. Dažniau susiduria su
pamokytais žmonėmis, o reikia ne-
užmiršti, kad yra tukstančiai
dirbturų, kur nemokančiam skai-
tyti ir rašyti neduoda darbo. Ga-
lop supranta mūsų brolis lietuvis,
kad reikia mokyti, reikia šviesti.

Supradami nors praktišką ap-
švietos vertę, steigia knygynus,
steigia skaityklas, rengia prakal-
bas, prelekcijas ir nors tokiu budu
stengiasis šviesti. Bet neresame
tokio didesnio miesto, kur gyve-
na skaitlingas lietuvių būrelis, kad
jame, žiemos metu, neįsdygtų va-
karinė mokyklėlė. Kas gi, gal
paklausime, steigia tas mokyklė-
les? Gal inteligentai, gal biznie-
riai? Oi ne! Jas steigia ir už-
laiko apšvietos geidžiantieji juo-
dabariai darbininkai! Reikia,
mūsų vientaučiai geidžia mokslo
žinių, nori apšviesti, ir dėl to
priežasties jie steigia žiemos me-
tu vakarinės mokyklas, moka di-
deles nuomas už mokyklos kam-
barius ir gerai apmoka lietuviui
mokytojų už patarnavimą jiems,
už jų pamokinimą.

Teko ne kartą matyti, kaip dar-
bo žmonės bėga sen, bėga ten,
įsiekdami žmogaus, kuris apsi-
lėmęs lietuviu, kurisai moka
lietuvių vakarais pamokyti. To-
ki atsitikimai aiškiausiai pasako,
kaip sirdingai mūsų broliai trok-
šta apšvietos, mokslo. Intelligenti
pareiga yra pagelbėti savo bro-
liams įgyti mokslo, apšvietos.

Taip, vienur-kitur susitvėrė liau-
dies mokyklos, liaudies universi-
tetai ir kitos draugijos bei orga-
nizacijos, pasiėmusios sau tikslu
pagelbėti savo viengimiams įgyti
reikalingų mokslo žinių. Bet li-
giniu atsafo darbštesniųjų žmo-
nių upas, apilo: jie savo darbe ir
veik visos apšvietos draugijos ar-
ba nieko nevykia apšvietos dirvo-
je, arba visai jos pakriko. Pa-
kriko, nes nebuvo tinkamai suor-
ganizotos, neturėjo tvirtos sau
pagėdės.

Reikia tatau sutvarkyti liaudies
švietimo darbą taip, idant jisai
atitiktų kuodangausia naudos ne
kam kitam, bet pačiai liaudžiai.
Jeigu ir toliau bandysime pakri-
kusiomis spēkėmis liaudį šviesti,
tai ankščiau ar vėliau tas mūsų
švietimo darbas turės pakrikti.
Privalo liaudį šviesti ne atskiros
įstaigos, draugijos bei ypatos, vie-
nu žodžiu, ne atskiros, bet orga-
nizuotos ir stipriausios Amerikos
lietuvių spēkos.

O kas gi yra tos „stipriausios“
Amerikos lietuvių spēkos—gal pa-

klusime. Didžiausios mūsų orga-
nizacijos, be abejo. Tos mūsų
organizacijos ir turėtų bendromis
savo spēkomis veikti apšvietos sry-
tyje.

Kaip ir kokiū budu tos orga-
nizacijos turėtų liaudį šviesti—
apie tai jau buvo plačiau kalbėta
spaudoje. „Laisvosios Minties“ 60
numeryje buvo pasakyta, kad di-
džiosios organizacijos (S. L. A.,
T. M. D., L. S. S. ir kt.) ben-
dromis savo spēkomis padirbtų
stereoptiskų paveikslų iš įvairių
ir lengviaus prieinamų mokslo sry-
čių: užlaikytų apmokamą prele-
gentą bei liaudies švietėją, kuris,
važinėdamas nuo miesto į miestą,
išguldintų žmonėms lekcijas iš
įvairių mokslo šakų. Lekcijas ga-
lėtų paaiškinti tais stereoptiskais
paveikslais. Tokiam prelegentui,
sumaiyme buvo pasakyta, būtų
galima mokėti apie \$18.00 į sa-
laimą ir kelionės išlaidas.

Sumanytojas galop patarė laik-
raštiniams ir organizacijų val-
dyboms plačiau ir nuodugniau ap-
jaukinti tųjį sumanyimą. „Lietu-
va“, „Ateitis“ ir, berods, dar vie-
nas-antras savaitraštis pritarė tam
sumanyimui, bet pritarimu viskas
ir užsibaigė. Ar svarstė tai orga-
nizacijų valdybos? Tai tik vienas
Dievulis nežino. Taip sumanymas
ir liko užnestas užpekin. Nuo
vienos-antrios ypatos buvo girdėta,
buk, girdi, tokio lektoriaus bei
mokyklos, užlaikoma augščiaus nu-
rodytieji suaugusių mokytojai, tai
apie mus, lietuvius, neturėtų buti
nei kalbos, nei abejonės.

Lietuviams Šelpiti. Minėtieji vy-
rai kėlė triukšmą salėje, šaukda-
mi susirinkusiems, kad neduotų
aukų. Pasekmės buvo tos, kad
iš 300 susirinkusių publikos su-
rinkta vos 16 doliarų susėlimui
nelaimingųjų mūsų viengimčių
Lietuvoje. Pačiam p. Šimkui mē-
tyta nemandagus žodžiai ir pri-
kažiota bereikalingi dalykai.
Tuom skaitlingas susirinkimas su-
ardyta.

Pažistu p. Jankauską. Tai yra
inteligentas, kurio lupose melni
ne vieta. Ir todėl užtikrinu
skaitytoją, kad tai, ką p. Jan-
kauskas rašė, yra gyva ir neuž-
ginčijama tiesa.

Pas mus, mat, viespatauja
„laisvė“ susirinkimų „laisvė“ žo-
džio, ir, taja „laisvė“ nemokėda-
mi naudotis, nemandagus žmo-
nės pasirodo žmonėmis tik sto-
vyloje, o pasielgime nieku kitu,
kaip tik tvariniais, kuriems joks
žmoniškas nežinomas ir todėl
nereikalingas.

Šitas atsitikimas Lowell'je
nėra pirmutiniu.

Dar neužmiršta, kaip 1909 me-
tais Lawrence, Mass., tulas Va-
siliauskas su savo sebrais pakėlė
betvarę susirinkime, kuriame ka-
bėjo p. J. Tareila. Čia, jeigu ne
p. A. Ramanauskas, anas vy-
ras gal būtų pavartojęs kumščią
(kitoki argumentai to-
sišios žmonės neprieinami)
prieš žmogų, kurį jis pirmu sy-
kiu matė. Veik toks pat atsitiki-
mas dar neseniai skambėjo laik-
raščiuose, kaip Rockforde, Ill.,
1914 m., Raškis, Maizeris ir
Kuncienė pasielgė viešame susi-
rinkime su p. J. Gabriu. Tokie
pat atsitikimai daugelyje vietų
yra buvę su p. Balučiu, Dr. Šliu-
pu, Dr. Basanavičium, adv. Yču
ir kitais vyrais, kurie, kaipo žmo-
nės, garbės verti.

Jeigu į viešą susirinkimą ateitų
koks latras, girtas, ir pradėtų
betvarę, tai būtų žinia, kad jis
yra tuomlaikinis ligonis. Betgi
dabar elgiasi taip ne koki gir-
tukliai, bet tokie vyrai, kurie ant
girtavimo šunis karia, „laikra-
ščius skaito“ ir į juos rašo savo
darbus, girtais, kad jie yra „su-
pratę“, „apsisvietę“... Čia jau
negalima sakyti, kad gėda, bet
amžina nuodėmė tokiems „susi-
pratėliams“. Ar jie kuomet nu-
sivalys tas savo dėmes, kurias
užsipelno,—priklausys nuo pačių
žmonių, kurie šiandien rengia įtek-
mingus ir guodonės vertus žmo-
nes ir čia juos paaukėja dvasi-
kams ištvirkusiems naktigonini-
kams.

Kad ateityje apsisaugojus nuo
tokių „nenumaldomų erizlių“, p.
Jankauskas duoda receptą—jei
rasis kur tokių tvarkaardžių, per-
dris, lauk juos. Reikia, iš-
vesti iš salės.

</

Jules Verne.

VĖLIAVOS AKYVAIZDOJE.

Lietuvių kalbon vertė A. Jakunas.
(Tęsia.)

Su manim jie nedarė jokių ceremonijų. Tiesa, aš buvau tikrai beprotnamio sargas, ir jie gal nematė reikalo mandagiai su manim elgtis; tačiau aš labai abejoju, ar inžinierius Simanas Hartas būtų sutikęs iš jų mandagesnį apsiėjimą.

Vienok šį kartą nebuvo bandyta užristi man burną, nei surišti man rankas ar kojas. Gryna įeiga jie atėmė iš manęs galvą pabėgti nuo jų.

I vieną valandėlę aš buvau ištrauktas iš mano buveinės ir pastumtas įsilgai siauro praėjimo. Sekančiai, po mano kojomis suskambėjo geležiniai laiptai. Paskui šviežias oras papūtė mano veidui, ir aš godžiai juom kvėpavau.

Galop jie nuėmė savo rankas nuo manęs, ir aš pasijaučiau esąs liuosas. Tuojais aš nuplėšiau skudurą nuo akių ir pradėjau žiūrėti aplink save.

Aš buvau ant laivo, kuriai dideliu greitumu savo nosim skyrė vandenį, palikdamas užpakalyje savęs ilgą baltą juostą.

Aš turėjau nusitverti lyninės virvės, kad neparpuolu, nes aš buvau sviesas apjaktinas po išbuvimui keturiasdešimt aštuonias valandas visiškoje tamsoje.

Ant dienio ėjo vienon ir kiton pusėn apie tuzinas vyrų su šurkščiais, apdegintais veidais—labai įvairių vyrų tipai, kurių aš negalėjau priskirti prie kokios nors vienos tautybės. Jie vargu atkreipė atydos į mane.

Kaslink laivo, tai aš apskaitliavau, kad įsiai turi būti nuo dviejų šimtų penkiasdešimt iki trijų šimtų tonų didumo. Įsiai buvo gan platus, joje stiebai buvo stiprūs ir puikūs, ir plačios jo buorės, esant geram vėjui, turėjo priduoti laivui pastebėtiną greitumą.

Užpakalyje prie vairo stovė pilko veido vyras, ir įsiai laivą kreipia prieš bangas, kurios gan augštos.

Aš stengsiuos sužinoti laivo vardą, tačiau jojo niekur nematyt, nei nei ant gelbiųjų plūdių.

Aš priejau prie vieno jurininkų ir pasiteiravau:—Kaip yra šio laivo vardas?

Jokio atsakymo, ir aš spėjau, kad vyras nesupranta manęs.

—Kame yra kapitonas?—aš tęsiau toliaus.

Bet jurininkas į šį klausimą neatkreipia daugiau atydos negu į pirmąjį.

Aš apsisuku ir nueinu.

Virš priešakinės liukos kabo varpas. Rasi, laivo vardas yra išpjautas ant jojo. Aš į jį peržiūriu, tačiau nerandu jojo vardo.

Aš tuomet einu laivo užpakalin ir prakalbu į vyrai, stovintį prie vairo. Įsiai rasti į mane pažiūri, papurto pečiais ir pasilenkęs tvirtai pagriebia vairo rato spykius ir vėl atkreipia skersai bangas laivą, kurį milžiniška banga buvo pasukusi į šoną.

Matydamas, kad čia nieko nepesė, aš nueinu sau ir žvalgaus aplinkui, tikėdamas, kad gal aš rasiu Tamą Ročą, tačiau aš jojo niekur negaliu pamatyti. Ar jojo nėra laive? Įsiai turi būti. Jie neturėjo jokios priežasties išvėgti tikrai mane vieną. Niekas negalėjo žinoti, kad aš esmiu inžinieriumi Simanu Hartu, ir net jeigu jie žinotų, tai kas įdomaus galėjo jiems būti manyje ir ko galėtų jie tikėtis iš manęs?

Todėl, kadangi jojo nematyt ant dienio, tai manau, kad įsiai yra uždarytas vienoje kajutų, ir tikios, kad su juom geriausiai apsieita negu su buvusiuoju jojo prižiūrėtoju.

Bet kas čia—kaip, po šimto pykių, aš negalėjau to pirma nepastebėti? Kokiu būdu įsiai laivas juda. Jojo buorės yra suvynios—nei colis drobės nėra ištiesias,—vėjas visiškai nuslugs, ir reti bangelės, kurie retkarčiais ateina iš rytų, yra nepatogūs, atsižvelgiant į tai, kad mes kaip sykis plaukiame į rytus. Tačiau laivas greitai plaukia pirmyn, pakeldamas putų debesius ir palikdamas užpakalyje savęs ilgą, pie nuotą neįsistatantią juostą.

Ar tai yra garu varoma jachta? Ne—nėra jokio kamino dūmams. Ar įsiai laivas yra varomas elektros jėga—pagelba akumuliacijų baterijos, kuri stumia laivą tokin greitum?—

Aš negaliu prieiti prie jokios kitos išvados. Kaip tenai nebūtu, laivas turi būti aprūpintas šriubu, ir persilenkdamas per užpakalio bajorą, aš galėsiu matyti į jį, ir išrasti, kas varo šriubą.

Vyras, stovintis prie vairo, pasiepiantį į mane žiūri, kai aš artinuosi, bet nebando neleisti man pažiūrėti.

Aš žiūru ilgai ir rupeingai, tačiau tenai nėra vandens putojimo nei kunkuliavimo, ką paprastai pagimdo šriubo sukimas—nieko kito, kaip tiksliai ilgą, baltą juostą, kokią palieka paskui savęs žėgfinis laivas, negalima matyt.

Tatai kokios rūšies yra mašina, kuri suteikia tokį stebėtiną greitumą laivui? Kaip aš jau sakiau, vėjas yra mums priešingas, ir juorės nėra labai bangotos.

Aš turin žinoti—aš žinojau. Niekas neatkreipia į mane nei mažiausios atydos, ir aš esu laivo priešin.

Eidamas priekin, aš susitinku veidas veidan su vyru, kuris stovi ramiai atsisėmęs į pakeltą liuką ir daboja mane. Įsiai rodo laukius, kad aš prakalbėčiau į jį.

Aš išsyk į jį pažįstu. Įsiai yra ta ypata, kuri lydyjo grafą d'Artigas, šiam lankantis "Sveikatos Name." Negali būti jokios klaidos—tikrai tai yra įsiai.

Tokiū būdu turtingasai svetintantis išvėgė Tamą Ročą, ir aš esmiu "Eboje," jojo laive, kurisai taip gerai žinomas Amerikos pakraščiais!

Zmogus, kurisai stovi prieš mane, suteiks man žinių apie tai, ką aš noriu žinoti. Aš atsimenu, kad įsiai ir grafas abu kalbėjo angliskai.

Aš skaitau į jį laivo kapitono.

—Kapitone,—aš tariu,—jūs esate ypata, kurią aš mačiau "Sveikatos Name." Jūs, žinoma, atsimenate mane?

Įsiai apžiūri mane iš apačios ir viršaus, bet nesiteikia atsakyti.

—Aš esmiu sargu Gaydonu, Tamo Rocho prižiūrėtoju,—aš tęsiau toliaus,—ir norėčiau žinoti, kodėl jūs išvėgėte mane ir atgabenote šin laivan?

Kapitonas pertraukia mane ženklų. Tasai ženklas tačiau padaryta ne man, bet arti stovintiems jurininkams.

Jie pagriebia mane už rankų ir, neatkreipdami atydos į piktą pasijudimą, kurio aš negaliu sulaukyti, nugalbena mane per liuką žemyn laiptais. Aš pastebiu, kad laiptai yra tiesiog žemyn einančios geležinės kopėčios, kurių apačioje iš dešinės ir iš kairės yra keletas kajutų ir priešakyje laivo igulos buveinė.

Ar jie mano sugrąžinti atgal mane kalėjiman laivo dugne?

Ne. Jie pasuka kairėn ir įstumia mane į kajutą. Šioji yra apviečiama per esantį laivo šone langelį, kurisai yra atdaras ir per kurį eina viduri tyras oras. Rakandai susideda iš suolo, sukulto iš lentų, iš kedės, spintų, prietaisų rankoms plauti ir iš stalo.

Pastarasai yra užtiestas pietumis, ir aš atsisėdu. Virėjo padėjėjas atneša du ar tris valgius. Įsiai yra muringas, ir kuomet, jam norint išeiti, aš pabandau jojo klausinėti, įsiai taipogi nieko man neatsako. Rasi, įsiai nesupranta manęs.

Durįs uždarytos ir aš puoluosi prie valgio ir valgau su puikiu apetitu, visus savo klausimus atidėdamas iki kokiai nors busiančiai progai, kuomet galima bus tikėtis gauti atsakymą.

Tiesa, aš esmiu belaisvis, tačiau šį kartą aplinkybės gan patogios, ir aš tikiojosi, kad man bus leista užimti šią kajutą iki kelionės pabaigai ir kad manęs vėl neįkės į tą juodą skylę.

Aš dabar atsiduoodu savo mintims, kurių pirmutinė yra tame, kad grafas d'Artigas sumanė mus išvėgti; kad įsiai yra ypata, kurią reikia kaltinti už Tamo Rocho išvėgtimą, ir kad todėl francūzas išradėjas turi būti taipogi patogiai aprūpintas, kur nors šiam pat laive.

Bet kuom yra grafas d'Artigas? Iš kur įsiai paeina? Jeigu įsiai užgriebė Tamą Ročą, tai ar ne tam, kad, nieko nežiūrint, išgauti iš jojo, fulguratoriaus paslaptį? Tai yra labai galima, ir aš turiu būti labai atsargus, kad neišsidavus, kuom aš itikrų esmiu, nes jeigu jie žinotų, kuom aš esmiu, tai man niekuomet nebūtų suteikta progos pabėgti.

Tačiau kokia daugybė paslaptį reikia iširti, kaip daug nesuprantamų dalykų išaiškinti—šio d'Artigas'o kilmė, jojo mieriai kaslink ateities, kur mes plaukiame, prie kokios prielaukos įsiai laivas priklauso ir šiai nesuprantamas plaukimas vandeniu be buorių ir be šriubų, greitum bent desimties mažų į valandą!

Nakčiai einant gilyn, oras darosi šaltesnis. Aš uždarau ir užstumi langtį laivo šone, ir, kadangi mano kajuta yra uždaryta išlauko, tai geriausiai dalyku yra gulėti ant suolo ir leisti plačiam Atlantikui maloniai sūpti mane šiam paslaptingame lopšyje, "Eboje."

Sekantį rytą beuštant aš atsikeliu ir, apsiprausęs, apsiirngiu ir laukiu.

Tuom laiku man omenin ateina mintis pabandyti duris. Aš randu jasias atstumas. Atstumas jas atdaras, aš lipu geležinėmis kopėčiomis ir išeinu ant dienio.

Igula plauna dēni, o laivo užpakalyje stovi ir kalbasi du vyrai, kurių vienu yra kapitonas. Pastarasai neišreikia jokio nusistebėjimo, mane pamatęs, ir galvos palenkimu nurodo į mane vyrai, su kuriuom įsiai kalbasi.

Įsiai antras vyras, kurio aš niekuomet pirmiaus nesimui matęs, yra apie penkiasdešimt metų amžiaus, ir tamsų jojo plaukai yra išmarginti žilais ruožais. Jojo veido ruožai yra švelnūs, jojo akys žydrios, jojo veido išraiška inteligentiška ir nevisai nemaloni. Įsiai yra šiek-tiek greikiško tipo, ir aš nei kiek neabejoju, kad įsiai yra greikiškos kilmės, kuomet aš užgirstu, kad "Ebos" kapitonas vadina į jį Serko—inžinierium Serko.

Kaslink paties kapitono, tai įsiai yra vadinamas Spade'u—Kapitonu Spade, ir įsiai vardas turi savyje šiek-tiek italisko skambėjimo. Tokiu būdu štai greikas, italias ir igula, surinkta iš kiekvieno žemės kampučio, kad prižiūrėti laivą, turintį norvegiską vardą. Įsiai mišrumas atkreipia į save mano atydą, kaip įtartiną.

Ir tasai grafas d'Artigas su ispaniskiu vardu ir aziato tipu, iš kur įsiai yra kilęs?

Kapitonas Spade ir inžinierius Serko toliaus sau tyliai kalbasi. Kapitonas atydziai žiūri į esantį prie vairo vyrą, kurisai, kaip rodo, neatkreipia jokios atydos į stovintį prieš jį kompaną. Įsiai matomai daugiau atydos atkreipia į rodymus jurininko, stovinčio priešakyje, kurisai rodo jam, ar sukti vairo ratą dešinėn, ar kairėn.

Tamas Rochas stovi arti jų, ramiai žiūrėdamas į platų toli, kuriame niekur nematyt nei galbalio žemės. Du jurininkai daboja kiekvieną jojo pasijudimą. Matomai bijonasi, kad beprotis gali pabandyti šokti jūrėn.

Kas-žin ar man leis prakalbėti į jį.

Aš prieinu prie jojo, ir kapitonas Spade drauge su inžinierium daboja mane.

NESUPRANTAMŲ ŽODŽIŲ ŽODYNĖLIS APYSKAI "VĖLIAVOS AKYVAIZDOJE."

Liuka—Skylė, per kurią dēnis susijungia su laivo viduriu. Akumuliacija—Prietaisas, kuriuoje surinkama elektra vėlesniam vartojimui.

Baterija—Kelios elektros prietaisai, vienon kruvon sudėtos.

Murinas—Nigeria.

Pašnekėlių Kampelis.

693. Kodėl jūrės žilė ir slun-

ga? Tiems, kurie šiek-tiek ilgai gyvena prie jurių arba vietų, kam upė įteka į jures, teko pastebėti, kad vanduo jurių pakraščiais ir taipogi žemesnėje upės dalyje nevisuomet yra vieno ir to paties augstumo. Tam tikromis valandomis vanduo judėjęs pakyla ir metasi augštyne upės į juri. Pasiekęs tam tikrą augstumą, vanduo pradeda slugti ir slunga, kol nepasiekia žemiausios vietos. Paskui vanduo pradeda vėl kilti ir kyla, kol nepasiekia vėl augščiausio laipsnio ir t.t.

Sekant tuos vandens kilimus ir slugimus, galima pastebėti, kad jie diena iš dienos atsikartoja laikrodžio teisingumu. Kiek laiko patyrinėjęs, galima pamatyti, kad jūrės kas 24 valandas pasiekia po 2 kartus augščiausiojo savo laipsnio ir po 2 kartus žemiausiojo. Nuo augščiausio vandens pakilimo iki žemiausiam jojo nuslugimui praėina daug maž apie 6 valandas. Laikotarpis tarp dviejų vandens pakilimų yra lygus beveik 12 valandų. Tikras laikas tarp tų dviejų momentų yra lygus 12 valandų ir 25 minutoms. Tokiu būdu vandens pakilimas iki augščiausiam laipsniui kas diena susivėlina ant 50 minutų. Iš to matome, kad vandens augščiausio pakilimas ir taipogi žemiausio nuslugimas atsitinka tam tikra viena valanda dienos, kurios stovi toli viena nuo kitos.

Priežastis šiam nuolat atsikartojančiam apsiirskimui, guli ne ant žemės nei žemės viduryje, bet, kaip sakant, danguje. Šiuos jurių vandens pakilimus ir nuslugimus valdo mėnulis ir mažesniame laipsnyje saulė. Kaip žinome, kiekvienas kūmas turi savyje taip vadinamąjį pritraukimo ypatybę. Tą ypatybę turi tati mėnulis ir saulė. Abiejų šių dangaus kūnų pritraukimas veikia į žemę. Veikia, suprantama, ir kitos planetos, tačiau dėlei savo tolimo nuo žemės arba mažumo jų pritraukimas yra labai mažas. Mėnulis, nors sulyginau mažesnis, yra arti prie žemės, ir todėl jojo pritraukimas atsiliepa daugiau negu by kurio kito dangaus kūno.

Tie pakilimai ir nuslugimai nėra visuomet lygūs. Kai-kada jie yra mažesni ir kai-kada didesni. Tai priklauso nuo vietos, kurioje stovi mėnulis link saulės ir žemės. Laik vadinamo naujojo mėnulio pakilimai buvo didžiausi ir žymiausi. Mat tuom laiku mėnulis yra tarp saulės ir žemės. Taigi ir mėnulis ir saulės pritraukimas veikia iš vienos ir tos pačios pusės, aciu tam įsiai yra didžiausias. Kitu laiku mėnulis buvo iš kurios nors vienos pusės žemės, o saulė iš kitos. Todėl jų jėgė veikė, kaip sakant, pasidalina ir nebėra jau taip didelė.

I vandens pakilimą arba nuslugimą veikia taipogi ir kitos aplinkybės. Pavyzdžiui gali būti vėjo putimas arba jurių sriovių tekėjimas. Šie veiksniai tačiau yra arba laikinai, arba vietiniai, arba pašaliniai, kurie mėnuliui bei saulės veikimą gali padidinti arba sumažinti.

694. Ar hipnotizmas yra prigavystė? Dėl iki šiolie daugelis žmonių hipnotizmą skaito prigavyste. Pamata tokiame manymui yra davę įvairių tikri prigavimai, kurių tikslu būvo ir yra tikrai pasipelninti iš žmonių tamsumo, nesupratimo.

Pastaraisiais laikais tačiau hipnotizmas yra mokslininkų rimtai tyrinėjamas, ir įsiai toli-gražu nėra skaitomas prigavyste. Įsiai vis labiausiai ir labiausiai įgija rimtos ir save atydos. Jojo pagelba daugelis gydytojų pradeda naudotis prie ligonių gydymo, ypač nervų ligose. Tačiau juo toliaus, juo daugiau hipnotizmas pradeda vartoti ne vien tik ligose, kurios yra surištos su nervų sistemos tinkama.

Vienų gerai žinomų hipnotizmo vartotojų prie ligonių gydymo yra Dr. Helling-Fabricsius. Įsiai sakosi pasekmingai tuom būdu išgydęs daugelį ligonių, kurių gydymas kitiems gydytojams nepasise-

lęs. Įsiai savo teoriją sekančiai aiškina.

Kuno sveikumas priklauso nuo kraujo spaudimo. Visos kuno dalys yra smegenų valdomos. Kožna kuno dalis yra sujungta su smegenimis tam tikrais siulais, kurie vadinasi nervais. Per šiuos nervus į smegenis ateina įspūdžiai iš įvairių kuno dalių, ir per tuos pačius nervus smegenys duoda savo "pašepimus" įvairioms kuno dalims. Nervai yra tartum telegrafo ar telefono vielos (dratai). Kuomet kraujas pradeda labai spausti ant nervų, tai įsiai sutrukdė jų veikimą. Tuomet smegenis negali jau liuosai susinėsti su įvairiomis kuno dalimis. Tuomet žmogus serga. Kad atitaisius reikala, reikalinga sumažinti kraujo spaudimą ir nervus. Tai galima atsiekti, įkalbant ligoniui, kad įsiai užmirštų apie viską, kas laiko jojo nervus įtemptus, kaip sakant, atleisčių liuosai savo nervus, kad jie galėtų pilnai pasilsėti. Toksai pasilėjimo stovys paprastai yra, kuomet žmogus ramiai miega. Kuomet ligonis, kaip sakant, yra paliosavęs save, tai įsiai yra užmigdomas. Ligonio omenis yra gydytojo valdžioje, ir šiai įkalba ligoniui, kad tas taip manytų ir jaustųsi taip, kaip gydytojas nori. Vartojant šį būdą ilgesnį ar trumpesnį laiką—sulyg reikala—ligonis ilgaiui yra pagydomas.

Šiai aiškinimas toli gražu nėra pilnas. Tačiau minėtasis gydytojas yra pagydes, kaip minėta augščiaus, daugelį ligonių. Tarp pagydytųjų skaitliaus yra bepročių, širdies liga sūrgius, įpuolušį visiškon nervų suirūtėn, nevirškinimui sergančių ir t.t. Nežiūrint ligų įvairumui, Dr. Helling Fabricsius pasekmingai savo ligonius išgydęs. Hipnotizmas ir jojo naudojimas bei pilnas supratimas ir išaiškinimas yra dar, gali sakyti, tikrai vystyklose. Platenis jojo išsi-vystymas priklauso atečiai.

695. Ar nuo saulės žmogus "apdega?" Priprasta sakyti, kad žmogus "nuo saulės" apdega vasarą. Sakoma, kad karšti saulės spinduliai yra priežastim tam apsiirskimui, kurį mes vadiname apdegimu. Sulyg tyrinėtojų nuomone, tasai sakymas yra neteisingas. Kuno paviršiaus "apdegimas" paeina visai ne nuo to, kad saulės spinduliai yra karšti.

Kaip jau žinome, baltieji saulės spinduliai susideda iš septyneriopo spalvos spindulių. Kruvon sudėti, šie įvairpalviai spinduliai sudaro tą saulės šviesos spalvą, kurią mes matome. Bet apart matomųjų saulės spindulių, yra ir tokių spindulių, kurių mes negalime matyti, tačiau, nežiūrint to, tų spindulių veikmė daug kame apsiirskia. Svarbiausiais tarp tų nematomųjų spindulių yra vadinamieji ultra-violetiniai spinduliai, apie kuriuos šiose skiltyse jau nekartą buvo rašyta.

Štai šie ultra-violetiniai spinduliai ir yra skaitomi visa ko kaltininkais. Atsitikimuose, kuomet "saulė užmuša" žmogų arba gyvulį, ištikrųjų atlieka tą ne saulė ir ne karštis, nei matomieji, bet šie nematomieji ultra-violetiniai spinduliai.

Yasara vidurdienyje, kuomet saulės spinduliai krinta ant žemės stačiaus, daugiausiai tų ultra-violetinių spindulių pasiekia žemės paviršius, nes saulės šviesa reikią pereiti per mažesnį sluogsnį oro. Vakarė arba išryto saulės spinduliams, įstijai puolant, reikią pereiti per didesnį oro sluogsnį, kurisai sulauko daugiau ultra-violetinių spindulių. Žiemą tose vietose, kuriose mes gyvename, saulės spinduliai taipogi puola įstijai. Todėl žiemą žmogus "apdega saule" daug mažiau.

Šie ultra-violetiniai spinduliai prasišmerkia taipogi ir per debesius, kurie juos tikrai išdalies su laiko. Todėl vasaros laiku žmogus gali apdegti saule, jeigu ir nėra giedros. Apdegimas, žinoma, yra tikrai mažesniame laipsnyje. Taigi ir be "saulės žmogus "apdegs."

696. Kokioje šalyje traukiniai greičiausi? Amerika giriasi savo greitais traukiniais. Tačiau į ją Anglija sumuša. Anglai gali pasigirti tuom, kad jie turi greičiausius, reguliariai bėgiojančius traukinį visame pasaulyje, darantį šiek-tiek ilgesnį kelionę. Yra tai traukinis, bėgiojantis tarp miestų Paddington ir Bristol. Tolumas tarp šių dviejų miestų yra 119½ angliskų mylių, tai yra apie 180 lietuviskų verstų. Visą tą toli nuo vieno sustojimo iki kitam minėtasai traukinis prabėga į dvi valandas, arba 120 minučių. Traukinio išbėgimas ir taipogi laipsniškas greičumo mažinimas iki visiskam sustojimui užima gan daug laiko. Todėl galima skaityti, kad, pilnai išbėgęs, šiai traukinis daro daugiau negu pusantro verso į minutą.

KLAUSIMAI.

697. Kur yra augščiausia užtvanka pasaulyje?

698. Kokioje šalyje yra daugiausia elgėtų?

699. Kokios žuvys rėdosi ir pačios pasigamina sau drabužius?

700. Iš kur atsirado paprotis nešioti žiedus ant pirštų? (Atsakymai bus kitam numerį.)

Kibirkštys.

Sukys "Darbą" atgaivino, Ka Pruseika numarino. Voistinu voskres! Alldiuja!

×=×

Givalt! Ir vėl "Lietuva," aną sykį, spustelėjo klerikalį guzikutį. Iš to "Draugo" redakcijoje kilo fajeras. Reik ten "pažarnos kamandos."

×=×

Čigonas: Pania, ką nori, tą daryk, tik nemesk per tvorą. "Draugas": Ką nori, tą sakyk, tik nevadink mus klerikalais.

×=×

Jurgis Spurgis ir Kipsas įkalė p. Živatkauskui paduosna po smailą štiptą. Už tai Živatkauskas atsisėdo ant augšto kelmo ir sako: "turėjo šieno galą, pasakysiu vėl iš galo."

×=×

Ponas Uosis, rašydamas "feljetoną" apie Jurgį Spurgį, turbūt, buvo labai alkanas ir paurisais nervais. Suprantama, kad, pasitpirinimui, nabagelio krantyta pastutinė ant jo kaklo esanti stula. Kuom Uosis toliaus maitysis—nežinia.

×=×

Vyrai! sumeskime nors po "nikelį" ir atpirkime "Naujių" idėją, kuri pateko humbugieriams daktarams.

×=×

Tas mūsų gerbiamas Dr. Gailgalaitis, sprendžiant iš jo laiško amerikiečiams, yra panašus ne tiek į gaigalą, kiek į tikrą vokiską arelį.

×=×

Tie socialistai tikri laidokai! Apvalkčiojo savo 10-metinį jubiilę, o į vaisės nepakvietė nei savo gimdytojų—Dr. Šliupų su Širvydu. Nedėkingi vaikai!

×=×

Blogai mano, kas mano, kad tas mūsų "Darbininkas" yra prastas darbininkas. Jis pasirodo fain specialistas klerikaliskame amate.

×=×

"Darbininko" redaktorius vadina "Ateities" redaktorių mokytu lotynisku žodžiu "homo novus," kas išeina, kaip žmogiškai amerikancikai pasakytum, "grinorius." Kad tave bala! Šiuočiu šiaučiu šiaučiu vadinu... Nes uvožu, kad jiedu abudu yra dar "grinoriai" šitame mūsų kontre!

Jurgis Spurgis.

VIETINĖS ŽINIOS.

Svarbaus reikalo pradžia. Šios savaitės utarninke Dr. K. Drangelio bute laikyta Liet. Daktarų Dr-jos susirinkimas, kuriame duota pradžia darbui, galinčiam turėti svarbias pasekmes visai Amerikos lietuvių visuomenei. Reikalus ličia paskaitų sutvarkymą.

Susirinkime buvo perskaitytas prisijustas Dr-jai laiškas, kuriame raginta sutvarkyti paskaitas, kad užkirtus keliai įvairiems, dabar po Amerikos lietuvių kolonijas besisivaistantiems pseudo-prelegentams, kurių veikimo pasekmė yra tik žmonių tvirkimimas. Laiškas paduota mintis, kad būtų paruoštas tam tikras surašas-katoliškas, kuriame būtų surašyti visi pasiekiamieji ir paskaitas lietuviams sutinkantieji teikti prelegentai. Sulyg laiško, tame suraše galėtų būti paduota kiekvieno tokio prelegento vardas, pavardė, antraštas, šakos, iš kurių teiktų paskaitas, ir paskaitų teikimo išlygos. Tokiu būdu būtų nustatytas, kaip anglai vadina, lietuvių prelegentų "standard" surašas, iš kurio norinčios draugijos arba ir kolonijos gautų pasirinkti sau prelegentus. Nereikėtų, norint surengti paskaitas, bėginti šen ir ten, kad prelegentai susijektų. Prelegentai, sulyg paduotosios minties, turi būti kiekvienas geru savo šakoje žinovu. Surasas ineitų tikrai tie prelegentai, kurių rimtumas ir savo šakos žinojimas yra tikras.

Visas reikalus, sulyg laiško, neturėtų vadovautis jokiomis partijinėmis ar sriovinėmis nuožiomis. Darbo vykinimui, ar bent pradėjimui, reikalinga užtikrintai kompetentiška ir įtekinga organizacija. Tokia rasta Lietuvių Daktarų Dr-joje. Kad darbo pasekmingumas būtų labiausiai užtikrintas, laisše raginama, kad L. Dak. Dr-ja tame reikale susineštų su Liet. Advokatų Dr-ja ir, jei galima, darbą varyti sutartinomis įiegomis.

Daktarų susirinkimas šią mintį vienbalsiai parėmė. Nutarta kuovikaisiai susinešti su Liet. Adv. Dr-ja ir, jei galima, šią subatą laikyti bendrą abiejų draugijų susirinkimą ir pradėti praktiškąjį darbą.

Susirinkime dalyvavo 7 daktarai.

"Birutės" vakarėlis. Praeitą edelienį "Mildos" svetainėje buvo "Birutės" vakarėlis naujiems nariams priimti. Nors formalio programo nebuvo, tačiau trumpai kalbėjo Dr. Drangelis, "Birutės" prezidentas, ir "Birutės" choras patiekė dainą "Kur Bėga Šešpė" ir ištrauką iš Petrusko operetės "Užburta Kunigaikštis," kuri rengiama šių metų Kalėdų antrą dieną, gruodžio 26 d., vaidinti šv. Jurgio parapijos svetainėje.

Svečių susirinko didelis burys. Vakarėlyje viespatavo labai draugiška ir grynai lietuviška atmosfera: visų kalbėtasi tarp savęs, žaista ir t.t. vien lietuviškai. Vėliaus patiekta užkandis. Svetainė buvo tam tikrai papuošta

1134 So. Canal st. Tačiau joje šeimininkas laimėk pasirodė višai nekoks. Praeitą subatą joje pati Leonora apėjo jį, sakoma, su meilute, kuriai laike vestuvių daug šokė su Leonora. Jau navedis labai apgailestą pačios išnykimą. Jisai negalys suprasti, kodėl pati prasišalino nuo jo, nes, kaip Jonas vieno vietinio angliško laikraščio reporterui sakė, jisai savo pačią kasdien būtinodavęs po 20 kartų. Kaip jį po tam galėjo jįjį apieisti! Liudnas dabar Jonas ir jiesko savo jauniosios pačios su jos meilute.

SLA. II Apskričio suvažiavimas. Lapkričio 28 d. SLA. II Apskritis rengia savo kuopų atstovų suvažiavimą "Aušros" svetainėje. Žadama tartis apie besiantinančius centro valdybos rinkimus ir 31-mąjį seimą.

Gera pradžia. "Lietuvių Teatras" pradėjęs veikti praėjusią subatą, turi pasekmingą pradžią. Žmonijai atsilankė subatoje ir nedėlioje pastebėjimai daug. Teatre tiesiog buvo stoka vietos. Nedėlio programos pervaryta septynis kartus. Jeigu tikėtis atsilankintiems, jisai gerai pavykęs.

TMD. susirinkimas. Ateinančią subatą, lapkričio 6 d., p. Bieržinskio svetainėje, 4602 So. Paulina st., rengiama viešas TMD. susirinkimas. Tikslu yra atgaivinti, padidinti ir paskatinti prie uolios veikimo dabar Town of Lake gyvuojančią kuopą. Susirinkimas bus su prkalbomis. Visi yra užkviečiami atsilankyti. Įžanga uždyk.

Apgarsinimai.

PAVYZDINGAS VAISTŲ PRIRENGIMAS.

Prirengiant vaistų, daug ar mažai, mes turime turėti omenyje, kad pirmiausių dalykų yra būtina parinkti geriausius sudėtines dalis, paskui, dirbti visiškai švariose aplinkose, turėti laboratoriją, kuri būtų aprūpinta vėliausiais išradimais turėti gerą ir išmėgintą formulą ir turėti pasamdičius labiausiai patyrusius ir visiškai patikėtinius darbininkus. Tokiu būdu Trinerio Amerikoniškas Kartaus Vyno Elixiras yra sutausomas. Tas paaiškina didelę šios sutausos veikimą ir virškinimo organus. Taip žolės, taip vynos, kvartuojamas šioje sutausoje, turi būti rasta tobuliame stovyje pirmą vartojant. Jisai paskatina organus dirbti, paluostuoja užkietėjimą ir su juo surištas ligas, reguliuoja apetitą, prididina naujos energijos. Kaina \$1.00. Aptiekose. Jos. Triner, Manufacturer, 1333-1339 S. Ashland ave. Chicago.

Jeigu jums reikalinga vaisto kūno trynimui reumatizmo ir neuralgijos skaudėjimuose, tai pabandykite Triner's Liniment. Kaina 25 ir 50c, su pačios apmokėjimu 35 ir 60c.

Pajieškojimai.

Pajieškau draugo Alexandro Kaminskio, paeina iš Kauno gub., Telsių pav., Laukuvos parap., Banibly kaimo, 3 metai kaip Amerikoje. Kas žino jį, ar jis pats, meldžiu atsilaukti adresu:

S. Novickis, Bush, Ill.

Pajieškau pusbrolio Vincento Jomanto, paeina iš Kauno gub., Telsių pav., Laukuvos parap., Rinkų kaimo, 5 metai kaip Amerikoje, pirmiau gyveno Chicagoje. Meldžiu pranešti adresu:

Mr. S. Novickis, Bush, Ill.

Pajieškau gimnazių Ludviko šidlauskaitės iš Pasmilgo, taipgi Vaelevo Kavaliavsko iš Kuršų miestelio, abudu paeina iš Kauno gub., Kuršų parapijos. Yra reikalingas. Meldžiu atsilaukti šiuo adresu.

Miklas Gotautas, 1323 So. American st., Philadelphia, Pa.

Pajieškau savo draugo Gabrielliaus Levisauko, pirmiau gyveno Waterbury, Conn. Jisai pats, ar kas jį žino, meldžiu pranešti sekančiu adresu:

Konst. Rimkus, 2014 Peoria st., Chicago, Ill.

Pajieškau Jono Kislaucko, Pernovos vol., Pagiegalos sodž., Panevėžio pav., Kauno gub. Prašau atsilaukti adresu:

Kazimieras Wasiliauckas, 1550 E. 27th st., Cleveland, O.

Pajieškau savo pačios Leonoros Meilenės, 7 tėvų Kunikaitės, kuri mane apėjo spalio (Oct.) 30 d. 1915 m. Ji paeina iš Kauno gub., Telsių pav., Laukuvos miestelio; augščio 5 pėdų, plaukai tamsiai sviesūs, veidas ryškus, gelsvas, viena viršutinė dantų turi aukštinį. Kas man apie ją praneš, gaus dovaną \$25.00. Meldžiu atsilaukti sekančiu adresu:

Jonas Mellins, 1134 So. Canal st., Chicago, Ill.

Ant Pardavimo.

Parduoda: storas dėlė savininko ligos; atsilaukti: J. Tikalsky, 2958 Lowe ave., Chicago, Ill.

EXTRA

Parduoda medinis namas su bučėrnie ir visais bučėrnie reikalingais daiktai. Labai gražus storas ir geroje Lietuvių ir lenkų apgyventojų vietoje. Atsilaukti: A. Olszewskio Banka.

Parduoda: automobilis (Limousine), 7 sėdynių, už labai prieinamą kainą, todėl lietuviai pasinaudokite progą.

Stanislovas Šimkus, 8739 Commercial av. So. Chicago, Ill.

PARDUODA SALIUNAS

1501 Wentworth Ave., Chicago Heights, Ill.

Gera išdirbtas butas. Parduoda iš priežasčių tėvo mirties. Savininkas nori važiuoti ant uokės. Adresas: Joe Rudowick, 1501 Wentworth Ave., Chicago Heights, Ill.

Parduoda: salinas geroje vietoje, Lietuvių ir lenkų apgyventojų; tik 2 bloka nuo Naujų Crane Co. Dirbtuvų. Priežastis pardavimo: turiu du būtinus, tai vieną turiu paleisti. Atsilaukti tiesiog prie savininko: Jos. Manikas, 2900 W. 40th st., Chicago, Ill.

Reikalaujama: senos bobutės 2 vaikų dabojuoti. Prašau atsiliepti per laiską, jeigu kur toki randasi, sekančiu adresu:

J. Maezer, 12504 Forest ave., Cleveland, O.

No. 58. Parduoda geriausios biznio proprietės ant kampo svarbiausių gatvių, Melrose Park, Ill. Naujas didelis mūrinis namas su salinu, didelis ir graži salė tinkama geriausiesiems baldams ir teatrams ir su gyvenimo ruožais. Savininkas išvažiuoja kitur ir todėl parduoda pigiai ir ant lengvų išmokėsių. Biznis yra daromas daugiansu su lietuviais. Atsilaukti: A. Olszewskio Banka, 3252 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Atyda-Biznieriama-Parduoda dėlė Higos pirmos klasios mėsinių ir vieno augšto namas naujoje Lietuvių kolonijoje. Yra vietos grosernėms. Joksai išmintingas pasiūlymas nebus atmetas.

Anton Praszky, 2856 Emerald ave., Chicago, Ill.

Parduoda pigiai: 6 rūmų medinis namas, cementinis pamatas, elektrika, šiltas vanduo ir visi kiti pageidiniai. Atsilaukite pas savininką Frank Monahan, 6912 Rockwell st., Chicago, Ill.

Arti lietuviškos bažnyčios.

Parduoda: dėlė silpnos sveikatos esu priverstas parduoti savo dalį (vieną pusę) salino biznio. Biznis yra 20 metų senas ir gerai apmokamas. Parduodu pigiai. Atsilaukite po No. 3159 So. Halsted st., Chicago, Ill.

Parduoda: už prieinamą kainą valgomų daiktų sandėra (bučėrnie) su dviem arkliais ir vežimu. Biznis yra išdirbtas per 10 metų ir labai lietuvių ir lenkų apgyventojų vietoje. Dėl atesnių žinių kreiptis antrašu: Jurgaitis ir Kraujalis, 10713 Michigan ave., Roseland, Ill.

Atyda-Biznieriama-Parduoda dėlė Higos pirmos klasios mėsinių ir vieno augšto namas naujoje Lietuvių kolonijoje. Yra vietos grosernėms. Joksai išmintingas pasiūlymas nebus atmetas.

Anton Praszky, 2856 Emerald ave., Chicago, Ill.

Parduoda pigiai: 6 rūmų medinis namas, cementinis pamatas, elektrika, šiltas vanduo ir visi kiti pageidiniai. Atsilaukite pas savininką Frank Monahan, 6912 Rockwell st., Chicago, Ill.

Arti lietuviškos bažnyčios.

Parduoda: dėlė silpnos sveikatos esu priverstas parduoti savo dalį (vieną pusę) salino biznio. Biznis yra 20 metų senas ir gerai apmokamas. Parduodu pigiai. Atsilaukite po No. 3159 So. Halsted st., Chicago, Ill.

Parduoda: už prieinamą kainą valgomų daiktų sandėra (bučėrnie) su dviem arkliais ir vežimu. Biznis yra išdirbtas per 10 metų ir labai lietuvių ir lenkų apgyventojų vietoje. Dėl atesnių žinių kreiptis antrašu: Jurgaitis ir Kraujalis, 10713 Michigan ave., Roseland, Ill.

Atyda-Biznieriama-Parduoda dėlė Higos pirmos klasios mėsinių ir vieno augšto namas naujoje Lietuvių kolonijoje. Yra vietos grosernėms. Joksai išmintingas pasiūlymas nebus atmetas.

Anton Praszky, 2856 Emerald ave., Chicago, Ill.

Parduoda pigiai: 6 rūmų medinis namas, cementinis pamatas, elektrika, šiltas vanduo ir visi kiti pageidiniai. Atsilaukite pas savininką Frank Monahan, 6912 Rockwell st., Chicago, Ill.

Arti lietuviškos bažnyčios.

Parduoda: dėlė silpnos sveikatos esu priverstas parduoti savo dalį (vieną pusę) salino biznio. Biznis yra 20 metų senas ir gerai apmokamas. Parduodu pigiai. Atsilaukite po No. 3159 So. Halsted st., Chicago, Ill.

Parduoda: už prieinamą kainą valgomų daiktų sandėra (bučėrnie) su dviem arkliais ir vežimu. Biznis yra išdirbtas per 10 metų ir labai lietuvių ir lenkų apgyventojų vietoje. Dėl atesnių žinių kreiptis antrašu: Jurgaitis ir Kraujalis, 10713 Michigan ave., Roseland, Ill.

Atyda-Biznieriama-Parduoda dėlė Higos pirmos klasios mėsinių ir vieno augšto namas naujoje Lietuvių kolonijoje. Yra vietos grosernėms. Joksai išmintingas pasiūlymas nebus atmetas.

Anton Praszky, 2856 Emerald ave., Chicago, Ill.

Parduoda pigiai: 6 rūmų medinis namas, cementinis pamatas, elektrika, šiltas vanduo ir visi kiti pageidiniai. Atsilaukite pas savininką Frank Monahan, 6912 Rockwell st., Chicago, Ill.

Arti lietuviškos bažnyčios.

Parduoda: dėlė silpnos sveikatos esu priverstas parduoti savo dalį (vieną pusę) salino biznio. Biznis yra 20 metų senas ir gerai apmokamas. Parduodu pigiai. Atsilaukite po No. 3159 So. Halsted st., Chicago, Ill.

Parduoda: už prieinamą kainą valgomų daiktų sandėra (bučėrnie) su dviem arkliais ir vežimu. Biznis yra išdirbtas per 10 metų ir labai lietuvių ir lenkų apgyventojų vietoje. Dėl atesnių žinių kreiptis antrašu: Jurgaitis ir Kraujalis, 10713 Michigan ave., Roseland, Ill.

Atyda-Biznieriama-Parduoda dėlė Higos pirmos klasios mėsinių ir vieno augšto namas naujoje Lietuvių kolonijoje. Yra vietos grosernėms. Joksai išmintingas pasiūlymas nebus atmetas.

Anton Praszky, 2856 Emerald ave., Chicago, Ill.

Parduoda pigiai: 6 rūmų medinis namas, cementinis pamatas, elektrika, šiltas vanduo ir visi kiti pageidiniai. Atsilaukite pas savininką Frank Monahan, 6912 Rockwell st., Chicago, Ill.

Arti lietuviškos bažnyčios.

Parduoda: dėlė silpnos sveikatos esu priverstas parduoti savo dalį (vieną pusę) salino biznio. Biznis yra 20 metų senas ir gerai apmokamas. Parduodu pigiai. Atsilaukite po No. 3159 So. Halsted st., Chicago, Ill.

Parduoda: už prieinamą kainą valgomų daiktų sandėra (bučėrnie) su dviem arkliais ir vežimu. Biznis yra išdirbtas per 10 metų ir labai lietuvių ir lenkų apgyventojų vietoje. Dėl atesnių žinių kreiptis antrašu: Jurgaitis ir Kraujalis, 10713 Michigan ave., Roseland, Ill.

DIDŽIAUSIS PIGUMAS.

Parsiūdoda du nauji mūriniai namai po 3 pagyvenimus, pigiai ir ant labai gerų slygų. Kas turi mažai pinigų ir nori pirkti namą, gali nupirkti su mažu įmokėjimu, o likusią sumą išmoka pati randa. Randos atneša daugiau negu \$80.00 į mėnesį, geroje ir gražioje vietoje, Lietuvių apgyventojų. Nėperleiskite progos. Kreipkitės: A. OLSZEWSKIO BANKA, 3252 So. Halsted St., Chicago, Ill.

SPECIALIS FARM BARGENAS.

40 akrų su nauju 3 kambarių namu, 3 akrai nuvalyti, gera žemė, 2 mylios nuo miesto. Kaina \$1,100, išlygos: \$500 įmokėti, reistas lengvais išmokėjimais. Mes taipgi turime kelias ukes po 40 akrų nepagerintus žemės po \$800, išlygos: \$50 įmokėti ir reistas po \$5 į mėnesį. Pirkimams mes apmokame geležinkelio tiketa. Pirk tiesiog iš savininkų. Rašyk ar kreipkitės antrašu:

GRIMMER LAND COMPANY, 1263 N. Paulina St., Cor. of Milwaukee Ave., Chicago, Ill.

Daugelis iš tamstu pažįstamų ir draugų, kurie sykiu su taisata atvažiuo iš seno kraujo, liko turtingais be sunkaus darbo, užsidarė kokių kokių.

Rašyk į mus, o mes pasiūsiame tamstai pilną išsisklaidymą Lietuviškai, dykai ir sykiu pamokymą, kaip yra galima pradėti biznį vesti vakarais, iš darbo sugrįžus, nedideliais ir taip liuosu laiku iki biznis išsidišs, neapleidžiant savo dieninio darbo. Nereikia turėti kapitalo nei vieno cento, tikslai savo lauką naudoti, ir atrasi, kad vakarais ir nedideliais su bizniu užpelnys greitu laiku trigubai daugiau negu savo sunkiu darbu. Adresuokite:

Asst. Manager, 156 N. La Salle St., Chicago, Ill.

Nuo \$5.00 iki \$50 už akrą—30 metų parduodama apsigyvenantiems; žemė išmokėjimui—jokio įmokėjimo per 12 mėnesius; duodama sumas progą pamatyt, kas galima padaryti su mūsų žeme Kalifornijoje; visa lyguma; daug vandens; geri jautai; jūms bus suteikta medžio; tvorinis dratas uždyk. Rašyk į: Nevada Cal. Oregon Ry—Ravendale Cal. M. Kelson, General Colonization Agent.

Atvirutės ir popieros gramotoms rašyti su pavelskėlėmis—Lietuva ir lietuviai nukentėjusieji nuo karės šaukia nuo Amerikos lietuvių pagalbos. Taigi prisijusk 3 viencentines markes dėl prisistatymo kasty, o apturėsi galtingų atvirčių ir popierių. Adresuokite taip:

The Lithuanian Nation Agency, 8 Vine St., Montello, Mass.

DYKAI.

Atvirutės ir popieros gramotoms rašyti su pavelskėlėmis—Lietuva ir lietuviai nukentėjusieji nuo karės šaukia nuo Amerikos lietuvių pagalbos. Taigi prisijusk 3 viencentines markes dėl prisistatymo kasty, o apturėsi galtingų atvirčių ir popierių. Adresuokite taip:

The Lithuanian Nation Agency, 8 Vine St., Montello, Mass.

Nuo \$5.00 iki \$50 už akrą—30 metų parduodama apsigyvenantiems; žemė išmokėjimui—jokio įmokėjimo per 12 mėnesius; duodama sumas progą pamatyt, kas galima padaryti su mūsų žeme Kalifornijoje; visa lyguma; daug vandens; geri jautai; jūms bus suteikta medžio; tvorinis dratas uždyk. Rašyk į: Nevada Cal. Oregon Ry—Ravendale Cal. M. Kelson, General Colonization Agent.

Atvirutės ir popieros gramotoms rašyti su pavelskėlėmis—Lietuva ir lietuviai nukentėjusieji nuo karės šaukia nuo Amerikos lietuvių pagalbos. Taigi prisijusk 3 viencentines markes dėl prisistatymo kasty, o apturėsi galtingų atvirčių ir popierių. Adresuokite taip:

The Lithuanian Nation Agency, 8 Vine St., Montello, Mass.

Nuo \$5.00 iki \$50 už akrą—30 metų parduodama apsigyvenantiems; žemė išmokėjimui—jokio įmokėjimo per 12 mėnesius; duodama sumas progą pamatyt, kas galima padaryti su mūsų žeme Kalifornijoje; visa lyguma; daug vandens; geri jautai; jūms bus suteikta medžio; tvorinis dratas uždyk. Rašyk į: Nevada Cal. Oregon Ry—Ravendale Cal. M. Kelson, General Colonization Agent.

Atvirutės ir popieros gramotoms rašyti su pavelskėlėmis—Lietuva ir lietuviai nukentėjusieji nuo karės šaukia nuo Amerikos lietuvių pagalbos. Taigi prisijusk 3 viencentines markes dėl prisistatymo kasty, o apturėsi galtingų atvirčių ir popierių. Adresuokite taip:

The Lithuanian Nation Agency, 8 Vine St., Montello, Mass.

Nuo \$5.00 iki \$50 už akrą—30 metų parduodama apsigyvenantiems; žemė išmokėjimui—jokio įmokėjimo per 12 mėnesius; duodama sumas progą pamatyt, kas galima padaryti su mūsų žeme Kalifornijoje; visa lyguma; daug vandens; geri jautai; jūms bus suteikta medžio; tvorinis dratas uždyk. Rašyk į: Nevada Cal. Oregon Ry—Ravendale Cal. M. Kelson, General Colonization Agent.

Atvirutės ir popieros gramotoms rašyti su pavelskėlėmis—Lietuva ir lietuviai nukentėjusieji nuo karės šaukia nuo Amerikos lietuvių pagalbos. Taigi prisijusk 3 viencentines markes dėl prisistatymo kasty, o apturėsi galtingų atvirčių ir popierių. Adresuokite taip:

The Lithuanian Nation Agency, 8 Vine St., Montello, Mass.

Nuo \$5.00 iki \$50 už akrą—30 metų parduodama apsigyvenantiems; žemė išmokėjimui—jokio įmokėjimo per 12 mėnesius; duodama sumas progą pamatyt, kas galima padaryti su mūsų žeme Kalifornijoje; visa lyguma; daug vandens; geri jautai; jūms bus suteikta medžio; tvorinis dratas uždyk. Rašyk į: Nevada Cal. Oregon Ry—Ravendale Cal. M. Kelson, General Colonization Agent.

Atvirutės ir popieros gramotoms rašyti su pavelskėlėmis—Lietuva ir lietuviai nukentėjusieji nuo karės šaukia nuo Amerikos lietuvių pagalbos. Taigi prisijusk 3 viencentines markes dėl prisistatymo kasty, o apturėsi galtingų atvirčių ir popierių. Adresuokite taip:

The Lithuanian Nation Agency, 8 Vine St., Montello, Mass.

Nuo \$5.00 iki \$50 už akrą—30 metų parduodama apsigyvenantiems; žemė išmokėjimui—jokio įmokėjimo per 12 mėnesius; duodama sumas progą pamatyt, kas galima padaryti su mūsų žeme Kalifornijoje; visa lyguma; daug vandens; geri jautai; jūms bus suteikta medžio; tvorinis dratas uždyk. Rašyk į: Nevada Cal. Oregon Ry—Ravendale Cal. M. Kelson, General Colonization Agent.

Atvirutės ir popieros gramotoms rašyti su pavelskėlėmis—Lietuva ir lietuviai nukentėjusieji nuo karės šaukia nuo Amerikos lietuvių pagalbos. Taigi prisijusk 3 viencentines markes dėl prisistatymo kasty, o apturėsi galtingų atvirčių ir popierių. Adresuokite taip:

The Lithuanian Nation Agency, 8 Vine St., Montello, Mass.

Nuo \$5.00 iki \$50 už akrą—30 metų parduodama apsigyvenantiems; žemė išmokėjimui—jokio įmokėjimo per 12 mėnesius; duodama sumas progą pamatyt, kas galima padaryti su mūsų žeme Kalifornijoje; visa lyguma; daug vandens; geri jautai; jūms bus suteikta medžio; tvorinis dratas uždyk. Rašyk į: Nevada Cal. Oregon Ry—Ravendale Cal. M. Kelson, General Colonization Agent.

Atvirutės ir popieros gramotoms rašyti su pavelskėlėmis—Lietuva ir lietuviai nukentėjusieji nuo karės šaukia nuo Amerikos lietuvių pagalbos. Taigi prisijusk 3 viencentines markes dėl prisistatymo kasty, o apturėsi galtingų atvirčių ir popierių. Adresuokite taip:

The Lithuanian Nation Agency, 8 Vine St., Montello, Mass.

Nuo \$5.00 iki \$50 už akrą—30 metų parduodama apsigyvenantiems; žemė išmokėjimui—jokio įmokėjimo per 12 mėnesius; duodama sumas progą pamatyt, kas galima padaryti su mūsų žeme Kalifornijoje; visa lyguma; daug vandens; geri jautai; jūms bus suteikta medžio; tvorinis dratas uždyk. Rašyk į: Nevada Cal. Oregon Ry—Ravendale Cal. M. Kelson, General Colonization Agent.

Atvirutės ir popieros gramotoms rašyti su pavelskėlėmis—Lietuva ir lietuviai nukentėjusieji nuo karės šaukia nuo Amerikos lietuvių pagalbos. Taigi prisijusk 3 viencentines markes dėl prisistatymo kasty, o apturėsi galtingų atvirčių ir popierių. Adresuokite taip:

The Lithuanian Nation Agency, 8 Vine St., Montello, Mass.

Nuo \$5.00 iki \$50 už akrą—30 metų parduodama apsigyvenantiems; žemė išmokėjimui—jokio įmokėjimo per 12 mėnesius; duodama sumas progą pamatyt, kas galima padaryti su mūsų žeme Kalifornijoje; visa lyguma; daug vandens; geri jautai; jūms bus suteikta medžio; tvorinis dratas uždyk. Rašyk į: Nevada Cal. Oregon Ry—Ravendale Cal. M. Kelson, General Colonization Agent.

Atvirutės ir popieros gramotoms rašyti su pavelskėlėmis—Lietuva ir lietuviai nukentėjusieji nuo karės šaukia nuo Amerikos lietuvių pagalbos. Taigi prisijusk 3 viencentines markes dėl prisistatymo kasty, o apturėsi galtingų atvirčių ir popierių. Adresuokite taip:

The Lithuanian Nation Agency, 8 Vine St., Montello, Mass.

Nuo \$5.00 iki \$50 už akrą—30 metų parduodama apsigyvenantiems; žemė išmokėjimui—jokio įmokėjimo per 12 mėnesius; duodama sumas progą pamatyt, kas galima padaryti su mūsų žeme Kalifornijoje; visa lyguma; daug vandens; geri jautai; jūms bus suteikta medžio; tvorinis dratas uždyk. Rašyk į: Nevada Cal. Oregon Ry—Ravendale Cal. M. Kelson, General Colonization Agent.

Atvirutės ir popieros gramotoms rašyti su pavelskėlėmis—Lietuva ir lietuviai nukentėjusieji nuo karės šaukia nuo Amerikos lietuvių pagalbos. Taigi prisijusk 3 viencentines markes dėl prisistatymo kasty, o apturėsi galtingų atvirčių ir popierių. Adresuokite taip:

The Lithuanian Nation Agency, 8 Vine St., Montello, Mass.

Nuo \$5.00 iki \$50 už akrą—30 metų parduodama apsigyvenantiems; žemė išmokėjimui—jokio įmokėjimo per 12 mėnesius; duodama sumas progą pamatyt, kas galima padaryti su mūsų žeme Kalifornijoje; visa lyguma; daug vandens; geri jautai; jūms bus suteikta medžio; tvorinis dratas uždyk. Rašyk į: Nevada Cal. Oregon Ry—Ravendale Cal. M. Kelson, General Colonization Agent.

Atvirutės ir popieros gramotoms rašyti su pavelskėlėmis—Lietuva ir lietuviai nukentėjusieji nuo karės šaukia nuo Amerikos lietuvių pagalbos. Taigi prisijusk 3 viencentines markes dėl prisistatymo kasty, o apturėsi galtingų atvirčių ir popierių. Adresuokite taip:

The Lithuanian Nation Agency, 8 Vine St., Montello, Mass.

Nuo \$5.00 iki \$50 už akrą—30 metų parduodama apsigyvenantiems; žemė išmokėjimui—jokio įmokėjimo per 12 mėnesius; duodama sumas progą pamatyt, kas galima padaryti su mūsų žeme Kalifornijoje; visa lyguma; daug vandens; geri jautai; jūms bus suteikta medžio; tvorinis dratas uždyk. Rašyk į: Nevada Cal. Oregon Ry—Ravendale Cal. M. Kelson, General Colonization Agent.

Atvirutės ir popieros gramotoms rašyti su pavelskėlėmis—Lietuva ir lietuviai nukentėjusieji nuo karės šaukia nuo Amerikos lietuvių pagalbos. Taigi prisijusk 3 viencentines markes dėl prisistatymo kasty, o apturėsi galtingų atvirčių ir popierių. Adresuokite taip:

The Lithuanian Nation Agency, 8 Vine St., Montello, Mass.

Nuo \$5.00 iki \$50 už akrą—30 metų parduodama apsigyvenantiems; žemė išmokėjimui—jokio įmokėjimo per 12 mėnesius; duodama sumas progą pamatyt, kas galima padaryti su mūsų žeme Kalifornijoje; visa lyguma; daug vandens; geri jautai; jūms bus suteikta medžio; tvorinis dratas uždyk. Rašyk į: Nevada Cal. Oregon Ry—Ravendale Cal. M. Kelson, General Colonization Agent.

Atvirutės ir popieros gramotoms rašyti su pavelskėlėmis—Lietuva ir lietuviai nukentėjusieji nuo karės šaukia nuo Amerikos lietuvių pagalbos. Taigi prisijusk 3 viencentines markes dėl prisistatymo kasty, o apturėsi galtingų atvirčių ir popierių. Adresuokite taip:

The Lithuanian Nation Agency, 8 Vine St., Montello, Mass.

Nuo \$5.00 iki \$50 už akrą—30 metų parduodama apsigyvenantiems; žemė išmokėjimui—jokio įmokėjimo per 12 mėnesius; duodama sumas progą pamatyt, kas galima padaryti su mūsų žeme Kalifornijoje; visa lyguma; daug vandens; geri jautai; jūms bus suteikta medžio; tvorinis dratas uždyk. Rašyk į: Nevada Cal. Oregon Ry—Ravendale Cal. M. Kelson, General Colonization Agent.

Atvirutės ir popieros gramotoms rašyti su pavelskėlėmis—Lietuva ir lietuviai nukentėjusieji nuo karės šaukia nuo Amerikos lietuvių pagalbos. Taigi prisijusk 3 viencentines markes dėl prisistatymo kasty, o apturėsi galtingų atvirčių ir popierių. Adresuokite taip:

The Lithuanian Nation Agency, 8 Vine St., Montello, Mass.

Nuo \$5.00 iki \$50 už akrą—30 metų parduodama apsigyvenantiems; žemė išmokėjimui—jokio įmokėjimo per 12 mėnesius; duodama sumas progą pamatyt, kas galima padaryti su mūsų žeme Kalifornijoje; visa lyguma; daug vandens; geri jautai; jūms bus suteikta medžio; tvorinis dratas uždyk. Rašyk į: Nevada Cal. Oregon Ry—Ravendale Cal. M. Kelson, General Colonization Agent.

Atvirutės ir popieros gramotoms rašyti su pavelskėlėmis—Lietuva ir lietuviai nukentėjusieji

Chicago Telephone Company
Bell Telephone Building
Official 100

